

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DIALE/24</i>	Názov predmetu: <i>Dialektológia</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>prednáška/seminár</i> <i>1/1 týždenne- denné štúdium</i> <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>písomný test</i> <i>Účasť na seminároch je povinná.</i> <i>Priebežné plnenie domácich заданий.</i> <i>Písomný test v priebehu semestra.</i> <i>Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:</i> <i>(1)aktívna práca na seminároch a priebežné plnenie domácich заданий: 50%,</i> <i>(2)písomný test: 50%,</i>	
<i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie identifikovať špecifiká nárečovej variability severocentrálnej rómčiny.</i> <i>Študent si vie obsahom tohto predmetu rozšíriť a doplniť základný predmet jazyka –</i> <i>Komunikatívne zručnosti v rómskom jazyku.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vo verbálnej rovine prakticky odlišuje nárečové rôznorodosti rómčiny.</i> <i>Študent je schopný nájsť a popísať v jazykovom materiáli dialektologické definičné rysy</i> <i>a priradiť materiál a vybrané javy k príslušným dialektom</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent je samostatný v riešení úloh, ktoré sa týkajú rómskej dialektológie.</i> <i>Študent dokáže o získaných informáciách komunikovať a v písanej i ústnej podobe.</i>	
Stručná osnova predmetu: <i>Úvod do dialektológie.</i>	

Dialektológia severocentrálnej rómčiny.
Základné pojmy a všeobecné ako aj rómske dejiny dialektológie.
Rómske dialekty stredného a východného Slovenska.
Rómske dialekty Gemera.
Západne dialekty severocentrálnej rómčiny.
Prechodné a hungarizované dialekty.
Príbuzné rómske dialekty Moravy, Čiech, Poľska a Ukrajiny.
Iné rómske dialekty vo svete – základný prehľad a vzájomné vzťahy.

Odporúčaná literatúra:

- BENÍŠEK, M., 2013. *Central Romani lidža-/ ledž-: a Vestige of an Indo-Aryan Compound Verb and its Cross-Dialectal Variability.* *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae* r. 66 č. 4, s. 471–486.
- BENÍŠEK, M., 2013. *Serednye Romani: a North Central Romani dialect of Transcarpathian Ukraine.* In: Schrammel-Leber, Barbara & Tiefenbacher, Barbara. 2013. *Romani V. Papers from the Annual Meeting of the Gypsy Lore Society, Graz 2011.* *Grazer Romani Publikationen 2. Grazer Linguistische Monographien: Graz.*
- BORETZKY, N., 1999. *Die Gliederung der Zentralen Dialekte und die Beziehungen zwischen Südlichen Zentralen Dialekten (Romungro) und Südbalkanischen Romani-Dialekten.* In: Halwachs, D. W. – Menz, F. (eds.) *Die Sprache der Roma. Perspektiven der Romani-Forschung in Österreich im interdisziplinären und internationalen Kontext.* s. 210–276. *Klagenfurt, Drava.*
- BORETZKY, N., 2007. *The classification of the Romani dialects.* *Sprachtypologie und Universalienforschung* r. 60, č.4, s. 314–336.
- BORETZKY, N., a IGLA, B., 2004. *Kommentierter Dialektatlas des Romani. Teil 1. Vergleich der Dialekte.* *Wiesbaden: Harrassowitz Verlag.*
- ČERVENKA, J., 2004. *Některá specifika morfologie substantiv v subdialektech severocentrální romštiny ve slovenských regionech Kysuce, Turiec a Liptov.* *Romano džaniben, jevend 2004,* s. 177-185.
- ČERVENKA, J., 2006. *Dialektní specifika severocentrální romštiny ve středoslovenských oblastech Kysuce, Turiec a Liptov.* *Praha: Signeta.*
- HÜBSCHMANNOVÁ, M. et al., 1991. *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník.* *Praha: Státní pedagogické nakladatelství.*
- LESNÝ, V., 1917. *Cikáni v Čechách a na Moravě.* *Národopisný věstník československý,* zv. XII, s. 57-63.
- LÍPA, J., 1963. *Příručka cikánštiny.* *Praha: Státní pedagogické nakladatelství.*
- LÍPA, J., 1965. *Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém: k otázkám starých a novějších složek v její gramatice a lexiku.* *Praha: ČSAV.*
- MATRAS, Y., 2002. *Romani: A Linguistic Introduction.* *Cambridge: Cambridge University Press.*
- MATRAS, Y., 2005. *The classification of Romani dialects: a geographic-historical perspective.* In: Schrammel, B. – Halwachs, D. W. – Ambrosch, G. (eds.) *General and applied Romani linguistics. Proceedings from the 6th International conference on Romani linguistics.* s. 7–22. *München, LINCOM.*
- PUCHMAYER, A. J., 1821. *Románi čib, das ist: Grammatik und Wörterbuch der Zigeuner Sprache, nebst einigen Fabeln in derselben. Dazu als Anhang die Hantýrka oder die českische Diebessprache.* *Prag: Fürst-erzbischöflichen Buchdruckerey.*

SOWA, R. von., 1893. *Die Mährische Mundart der Romsprache*. In: *Xenia Austriaca: Festschrift der österreichischen Mittelschulen zur 42. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner in Wien*, s. 50-51.

SOWA, R. von., 1887. *Die Mundart der slovakischen Zigeuner*. Göttingen: Vandenhoeck und Ruprecht.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský, rómsky, čiastočne anglický*

Poznámky: *povinný predmet*

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	B	c	d	e	f

Vyučujúci: *doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová*

Dátum poslednej zmeny: *01.10. 2024*

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: *Prešovská univerzita v Prešove*

Fakulta/pracovisko: *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín*

Kód predmetu: *9UROS/DIDRJ/24*

Názov predmetu: *Didaktika rómskeho jazyka*

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

prednáška, seminár

1/1 týždenne- denné štúdium

metóda kombinovaná

Počet kreditov: *2*

Odporúčaný semester štúdia: *2.*

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.
Podmieňujúce predmety:
Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška <i>Účasť na seminároch je povinná.</i> <i>Priebežné plnenie domácich заданий.</i> <i>Tvorenie príprav na vyučovacie hodiny a prezentácia príprav.</i> <i>Študenti absolvujú ústnu skúšku.</i> <i>Predmet je ukončený skúškou, ktorá sa realizuje v skúškovom období.</i> <i>Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:</i> <i>(1)aktívna práca na seminároch, priebežné plnenie domácich заданий a prezentácia prípravy na vyučovaciu hodinu: 50%,</i> <i>(2)ústna skúška: 50%</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie charakterizovať vysvetľovací, preverovací a kombinovaný typ vyučovacej hodiny rómskeho jazyka a vysvetliť rozdiely medzi nimi, orientuje sa v termínoch: učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rómskeho jazyka, pozná obsahový a výkonový štandard jazykovej zložky predmetu rómsky jazyk pre 2. stupeň základných škôl a stredné školy so zameraním na jednotlivé konkrétne okruhy tém učiva.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent je schopný kreovať a selektovať vhodné učebné pomôcky na vyučovanie rómskeho jazyka, tvorivo aplikuje rôzne stratégie prvopočiatkov písania a čítania rómskeho jazyka. Študent vie implementovať a navrhovať vyučovacie hodiny s využitím moderných princípov, prístupov a koncepcií vyučovania (kooperatívne vyučovanie, kolaboratívne vyučovanie, učenie objavovaním, bádateľské vyučovanie, personalizované vyučovanie, skupinové a individualizované vyučovanie), tvorí kritéria hodnotenia žiakov na príslušných stupňoch vzdelávania, aplikuje v praxi princípy bodového, sumatívneho a formatívneho hodnotenia, dokáže aplikovať a identifikovať krátkodobé a dlhodobé formy prípravy učiteľa na vyučovanie.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie aplikovať osvojené metódy na postupoch pri práci s učebnicami a pracovnými zošitmi, využitia IKT technológie, dokáže uplatniť projektovú metódu vo vyučovaní rómskeho jazyka. Študent je schopný navrhovať sled vyučovacích hodín rómskeho jazyka s využitím projektovej metódy.</i>
Stručná osnova predmetu <i>Stručná osnova predmetu:</i> <i>Charakteristika vhodných učebných pomôcok na vyučovanie rómskeho jazyka.</i> <i>Charakteristika pojmov kooperatívne vyučovanie, kolaboratívne vyučovanie, učenie objavovaním, bádateľské vyučovanie, personalizované vyučovanie, skupinové a individualizované vyučovanie.</i> <i>Učebnice a pracovné zošity.</i>

Využitie IKT technológií.

Všeobecná charakteristika termínov učebný plán, vzdelávací štandard (obsahový a výkonový), učebné osnovy, koncepcia vzdelávania rómskeho jazyka.

Popis jazykovej zložky predmetu rómsky jazyk a literatúra pre základné a stredné vzdelanie zameraním na jednotlivé okruhy tém jazykového učiva.

Projektová metóda vo vyučovaní rómskeho jazyka.

Tvorba príprav na vyučovacie hodiny rómskeho jazyka s využitím projektovej metódy.

Krátkodobá a dlhodobá príprava učiteľa na vyučovanie.

Popis vysvetľovacieho, preverovacieho a kombinovaného typu vyučovacej hodiny rómskeho jazyka.

Charakteristika a aplikácia princípov bodového, sumatívneho a formatívneho hodnotenia.

Tvorba kritérií hodnotenia žiakov na príslušných stupňoch vzdelávania.

Odporúčaná literatúra:

GAVORA, P., 2008. Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka. Bratislava: Enigma.

NIVAM a kol., Štátny vzdelávací program pre základné vzdelanie. [online]. Dostupné z: https://www.minedu.sk/data/files/11808_statny-vzdelavaci-program-pre-zakladne-vzdelavanie-cely.pdf

SUCHOŽOVÁ, E., 2014. Rozvíjanie a hodnotenie kľúčových kompetencií v edukačnom procese. Bratislava: MPC.

ŠPÚ., 2019. Inovovaný rámcový vzdelávací program rómskeho jazyka, jazykové úrovne: A1-B2. [online]. Dostupné z: <https://spolu-together-jekhetane.sk/sk/uskutocnene-projekty/inovacia-romsky-jazyk-inkluzia>

ŠPÚ., 2019. Inovované európske jazykové portfólia. [online]. Dostupné z: <https://spolu-together-jekhetane.sk/sk/uskutocnene-projekty/inovacia-romsky-jazyk-inkluzia>

TOMENGOVÁ, A., 2012. Aktívne učenie sa žiakov - stratégie a metódy. Bratislava: MPC.

Učebnice a pracovné zošity rómskeho jazyka.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: *povinný predmet, profilový predmet*

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	E	f

Vyučujúci: *doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Gorol'ová*

Dátum poslednej zmeny: *1.10.2024*

Schválil: *doc. Anna Orsós, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DIROL/24</i>	Názov predmetu: <i>Didaktika rómskej literatúry</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne- denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>2</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2.semester, 1. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>2.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>skúška</i> <i>Priebežné hodnotenie:</i> <i>Účasť na seminároch je povinná.</i> <i>Priebežné plnenie domácich заданий.</i> <i>Tvorenie príprav na vyučovacie hodiny a prezentácia príprav.</i> <i>Študenti absolvujú ústnu skúšku.</i> <i>Predmet je ukončený skúškou, ktorá sa realizuje v skúškovom období.</i> <i>Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:</i> <i>(1)aktívna práca na seminároch, priebežné plnenie domácich заданий a prezentácia prípravy na vyučovaciu hodinu: 50%,</i> <i>(2)písomná skúška: 50%</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania:	
<i>Vedomosti</i>	

Študent má vedomosti o konceptuálnych východiskách rozvíjania literárnej kompetencie žiakov vo vzdelávaní, výstupoch, cieľoch, obsahu, procese a metodike rozvíjania produkčnej textovej kompetencie žiaka v rómskom jazyku. Vie sa orientovať v obsahovom a výkonovom štandarde literárnej zložky predmetu rómsky jazyk a literatúra (vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia) pre nižší sekundárny a sekundárny stupeň vzdelávania.

Zručnosti

Študent nadobudne zručnosť aplikácie vhodných edukačných metód do vzdelávacieho procesu, ktoré sa týkajú rozvíjania literárnej kompetencie žiakov a navrhovať edukačné postupy podľa fáz procesu recepcie literárneho textu, uplatňovať metodické postupy a rôzne druhy čítania v didaktickej komunikácii.

Kompetencie

Študent získa kompetenciu aplikovať znalosti a didaktické zručnosti týkajúce sa rozvíjania literárnej kompetencie žiaka pri tvorbe edukačného projektu; vzdelávacích plánov a príprav na vyučovaciu hodinu. Nadobudne kompetenciu plánovať učebné činnosti žiakov s ohľadom na prepojiteľnosť vzdelávacích obsahov (rómsky jazyk, literatúra a sloh) a uplatniť pri tom svoje analytické schopnosti, kreativitu a schopnosť uvažovať v súvislostiach.

Stručná osnova predmetu:

Konceptuálne (pedagogicko-psychologické, psychodidaktické, jazykovedné, literárnovedné) východiská rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie žiaka.

Komplexné rozvíjanie literárnej kompetencie žiaka.

Didaktická komunikácia v didaktike literatúry (fázy, didaktické princípy, školská komunikácia).

Proces rozvíjania literárnej kompetencie žiaka v nižšom sekundárnom a sekundárnom vzdelávaní (rámec E – U – R, indukzívno-deduktívny myšlienkový postup).

Zmysel, význam a funkcie literatúry v detskom svete, postavenie literatúry pre deti a mládež v edukačnom kontexte nižšieho sekundárneho vzdelávania.

Ontogenetické a psychosociálne predpoklady dekodovania významov textu. Druhy čítania v priestore didaktickej komunikácie.

Čítanka, zásady výberu textov do čítanky a mimočítankové čítanie.

Fázy recepcie literárneho textu, interiorizačný proces.

Tvorivá dramatika a literárna výchova (metódy tvorivej dramatiky).

Rozvíjanie produkčnej textovej kompetencie žiaka v primárnom vzdelávaní (výstupy, ciele, obsah, proces, metodika).

Fázy textotvorného procesu a ich didaktická analýza.

Odporúčaná literatúra:

GAVORA, P., 2008. *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Bratislava: Enigma 2008.

KESSELOVÁ, J., 2005. *Porozumenie textu ako znovuoživený lingvo-didaktický problém. Slovo o slove*. Zborník Katedry komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity. Prešov, Pedagogická fakulta, roč. 11, s. 62 – 72.

KLIMOVIČ, M., 2009. *Tvorivé písanie v primárnej škole*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

KLIMOVIČ, M., 2016. *Detský pisateľ v procese tvorby textu*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Klimovic3>

LIPTÁKOVÁ, L., 2012. *Kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

LIPTÁKOVÁ, L., 2015. *Integrovaná didaktika slovenského jazyka a literatúry pre primárne vzdelávanie*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta

PISA. *Program medzinárodného hodnotenia žiakov (čitateľská gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ)*. Národné správy. Zbierky úloh. Ďalšie dokumenty. NÚCEM. Dostupné: <https://www.nucem.sk/sk/merania/medzinarodne-merania/pisa>

PENNAC, D., 2012. *Trápenia so školou*. Bratislava: Artforum.

SITNÁ, D., 2009. *Metody aktívneho vyučovania: Spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál. Štátny vzdelávací program, Rómsky jazyk a literatúra.

https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/romsky_jazyk_isced3.pdf

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenčina, rómčina

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof., garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru
Mgr. Jana Gáborová Kroková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny:

1.10.2024

Schválil: Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9UROS/DIDRR/24	Názov predmetu: Didaktika rómskych reálií
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>prednášky a semináre</i> <i>1/1 týždenne</i> <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3. semester, 2. ročník	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Účasť na seminároch (priama výučba) je povinná. Počas semestra študenti priebežne pracujú na úlohách, ktoré vedú k príprave vyučovacej hodiny z predmetu rómske reálie. Vypracovanie a odovzdanie kompletne spracovanej prípravy vyučovacej hodiny je podmienkou k pristúpeniu ku skúške. Za prípravu vyučovacej hodiny môže študent získať maxim. 30 bodov. Skúška prebieha ústnou alebo písomnou formou a študent za skúšku môže získať maxim. 40 bodov. Spolu za predmet max. 70 bodov. Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minim. 35 bodov.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti:</i> <i>Študenti:</i> • Vedia podať prehľad o špecifických didaktických princípoch a metódach vhodných pre výučbu rómskych reálií. • Sú schopní vysvetliť vplyv kultúrnych špecifik na vzdelávanie. • Definujú čo je interkultúrna komunikácia a vysvetlia jej dôležitosť v multikultúrnej triede. • Vedia charakterizovať inkluzívne vzdelávanie, jeho princípy a význam v edukácii rómskych žiakov. • Vedia vymenovať vhodné metódy výučby predmetu zameraného na rómske reálie. <i>Zručnosti:</i> <i>Študenti budú schopní:</i> • Selektovať a aplikovať vhodné vyučovacie metódy pri výučbe tém z rómskych reálií.	

- *Samostatne pripravovať a realizovať vyučovacie hodiny zamerané na rómske reálie.*
- *Selektovať a adaptovať učebné materiály tak, aby boli kultúrne citlivé a zároveň zaujímavé pre žiakov.*
- *Viesť otvorené a rešpektujúce diskusie o citlivých témach súvisiacich s rómskou komunitou.*
- *Analyzovať rôzne perspektívy a vyhodnocovať informácie o rómskej komunite.*

Kompetencie:

- *Študenti budú schopní komunikovať a spolupracovať s ľuďmi z rôznych kultúrnych prostredí s rešpektom a otvorenosťou.*
- *Študenti budú samostatní pri vytváraní nových a inovatívnych prístupov k výučbe rómskych reálií.*
- *Študenti budú schopní spolupracovať s kolegami, rodičmi a komunitou na podporu inklúzie rómskych žiakov.*

Stručná osnova predmetu:

1. *Didaktické prístupy a metódy výučby rómskych reálií*
2. *Stanovovanie cieľov výučby rómskych reálií v kontexte vekových a kultúrnych špecifik žiakov*
3. *Didaktická transformácia učiva v oblasti rómskych reálií*
4. *Interaktívne vyučovacie metódy*
5. *Metódy rozvoja empatie a tolerancie*
6. *Využitie multikultúrnych a interkultúrnych prístupov vo výučbe*
7. *Tvorba a adaptácia vyučovacích materiálov*
8. *Vytváranie inkluzívnych učebných plánov*
9. *Prevencia diskriminácie a predsudkov*
10. *Práca s komunitou a rodičmi*
11. *Organizácia interkultúrne zameraných mimoškolských aktivít*

Odporúčaná literatúra:

Bendl, S. (2010). Šikana a její řešení. Praha: Grada
Čulík, J. (2008). Interkulturní komunikace. Praha: Karolinum.
Gavora, P. (2012). Učitel a žiaci v komunikácii. Bratislava: SPN
Gay, G. (2018). Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice (3rd ed.). Teachers College Press.
Hladký, J. (2012). Interkultúrna komunikácia: teória a prax. Praha: Grada.
Horáková, O. (2014). Spolupráce školy a rodiny v multikulturním prostředí. Praha: Grada.
Ištván, I. (2016). Vybrané kapitoly z didaktiky. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.
Jakoubek, M., & Hirt, T. (2008). Rómové: Sociokulturní dilemata. Praha: SLON.
Kasíková, H. (2009). Kooperativní učení, kooperativní škola. Praha: Portál.
Krčmářová, L. (2020). Pedagogika inkluze: Základy inkluzivní výchovy a vzdělávání. Praha: Portál.
Miháliková, R. (2017). Interaktívna výučba: Od teórie k praxi. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa.
Pavlovská, M. (2014). Prevence konfliktů v multikulturním prostředí školy. Praha: Grada.
Pešková, M. (2011). Multikulturní výchova: Teorie a praxe. Praha: Grada.
Vašina, P. (2019). Inkluzivní vzdělávání a jeho didaktické aspekty. Brno: Masarykova univerzita.
Vávrová, M. (2012). Multikulturní výchova v současné škole. Praha: Grada.
Zelina, M. (2018). Tvorba a využitie učebných materiálov pre inkluzívne vzdelávanie. Bratislava: Slovenská pedagogická spoločnosť.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: <i>slovenský, anglický</i>					
Poznámky: <i>povinný predmet, profilový predmet</i> <i>Štandardná záťaž študenta: 60 hodín</i> - <i>priama výučba: 26 hod.</i> - <i>samostatná práca (príprava priebežne zadávaných úloh): 24 hod.</i> - <i>príprava výstupu (celej pripravenej vyučovacej hodiny) a jeho prezentácia: 10 hod.</i>					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: zápočet					
A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f
Vyučujúci: <i>doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.</i>					
Dátum poslednej zmeny: <i>1.10.2024</i>					
Schválil: <i>doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.</i>					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DIPS1/24</i>	Názov predmetu: <i>Diplomový seminár 1</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Seminár</i> <i>0/1 týždenne</i> <i>kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>4</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>3. semester, 2. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>2.</i>	
Podmieňujúce predmety:	

Podmienky na absolvovanie predmetu: priebežné hodnotenie

Účasť na seminároch (priama výučba) je povinná. V priebehu semestra je študent povinný spracovať čiastkové úlohy – napísať abstrakt práce, spracovať osnovu práce, rozpracovať úvod práce, spracovať konspekt k prečítanej knihe vzťahujúcej sa na tému diplomovej práce. Na konci semestra študent odovzdá semestrálnu prácu, ktorá bude obsahovať: Obal práce, titulný list, čestné vyhlásenie, abstrakt v Sj, rozpracovaný úvod práce, rozpracované teoretické východiská a rámcový projekt empirickej časti práce. Za aktívnu účasť na seminároch a spracovanie čiastkových úloh získa študent max. 30 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu je 15). Za odovzdanie semestrálnej práce získa maxim. 70 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu – 35).

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minim. 50 bodov.

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti:

Študent:

- má hlboké a prierezové vedomosti k problematike diplomovej práce ako kvalifikačnej práce, vrátane poznania, súvislostí a vzťahov k študijnému programu; rozumie jej významu a úloh spojených s riadnym ukončením II. stupňa vysokoškolského vzdelávania;
- ovláda princípy výberu témy DP a pozná pravidlá konzultácií na danú tému;
- pozná etapy tvorby DP, vie navrhnúť časový plán;
- rozumie rôznym druhom informačných zdrojov a ovláda kritériá práce s informáciami, pozná pravidlá kritickej analýzy rôznych zdrojov informácií, dokáže preveriť relevantnosť získaných informácií;
- ovláda prácu s odborným textom na profesionálnej úrovni, vie autonómne, samostatne a tvorivo zapracovať odborné poznatky s využitím vlastného autorského vkladu;
- pozná a rozumie teóriám, ktoré ukotvujú formuláciu vedeckého problému;
- ovláda metodológiu výskumu a jeho náležitosti – formulácia vedeckého problému, ciele, deskriptívne, relačné a kauzálne otázky, vzorka výskumu, metódy výskumu a etapy výskumnej práce;
- ovláda metódy a postupy vedeckej práce, ktoré pomáhajú vyriešiť stanovený vedecký problém;
- ovláda etiku a techniku citovania;
- pozná formálne náležitosti DP, obsah jednotlivých častí (napr. abstrakt, úvod, záver);
- pozná obsahové a formálne náležitosti projektu diplomovej práce.

Získané zručnosti:

Študent:

- je schopný plánovať vlastnú vedeckú činnosť a zvoliť správy postup pri riešení diplomovej práce;
- vie aktívnym spôsobom získavať informácie v oblasti, v ktorej si zvolil tému DP, dokáže triediť, preverovať ich relevantnosť a vie ich využívať na riešenie formulovaného vedeckého problému;
- dokáže tvorivo riešiť praktické problémy vynárajúce sa pri riešení stanoveného problému a dokáže prekonávať prekážky nadobudnutými intelektuálnymi čnosťami;
- dokáže kriticky posúdiť získané informácie, ich význam pri riešení stanoveného problému s uvedením relevantnej argumentácie;
- vie prispieť novými výskumnými poznatkami k rozšíreniu odboru;
- je schopný prebrať plnú zodpovednosť za informácie, ktoré uvedie v projekte diplomovej práce.

Získané kompetencie:

Študent:

- je samostatný a autonómny v riešení čiastkových úloh spojených so zvolenou témou diplomovej práce;
- dokáže koordinovať vedecké postupy potrebné na riešenie vedeckého problému;
- vie sa samostatne rozhodnúť o využití vhodných metód a postupov vedeckej práce so schopnosťou kritického prehodnotenia na základe meniacich sa podmienok pri realizácii výskumu;
- vie získavať, triediť, analyzovať a využiť získané informácie pri riešení zvoleného problému s plnou morálnou zodpovednosťou a s rešpektovaním autorských práv;
- získané informácie a fakty dokáže odborne komunikovať, prezentovať a obhajovať pred odborníkmi i laikmi;
- je schopný plánovať vlastnú vedeckú činnosť, získavať nové vedecké poznatky na rozširovanie vedomostí a vlastný profesijný rast, čím je pripravený na ďalšie celoživotné vzdelávanie.

Stručná osnova predmetu:

1. Diplomová práca ako súčasť štátnej skúšky, jej úloha, základná charakteristika, výber témy diplomovej práce, spolupráca diplomanta a vedúceho diplomovej práce.
2. Príprava diplomovej práce, časový plán.
3. Zhromažďovanie a spracovanie materiálu, druhy zdrojov, metódy práce.
4. Informačný prieskum, bibliografický prieskum, knižnice.
5. Spracovanie výsledkov prieskumu, štúdium literatúry, excerptovanie.
6. Všeobecné zásady písania práce.
7. Štruktúra diplomovej práce. Abstrakt, úvod, teoretické východiská práce.
8. Práca s textom. Text, odborný text, rýchle čítanie kľúčových myšlienok, čítanie doplňujúceho materiálu, porozumenie textu, kritické myslenie pri čítaní.
9. Výskum, ohraničenie problému, vypracovanie hypotézy, určenie metodiky výskumu, ciele a úlohy výskumu, plán výskumu, realizácia, výskumu, zaznamenávanie výsledkov, závery, ilustrácie, tabuľky.
10. Formálna úprava diplomovej práce. Formálna úprava strany, číslovanie, členenie textu. Interpunkcia a skratky, ilustrácie, tabuľky.
11. Spôsoby uvádzania prameňov. Citovanie a jeho zložky, metódy citovania, základné schémy bibliografických odkazov, všeobecné pravidlá zápisu bibliografických odkazov.

Odporúčaná literatúra:

- DANIŠKOVÁ, Z., 2014. Učiť písať študenta vysokej školy? Potenciál kurzu akademického písania. In: *Orbis Scholae*. Roč. 8, č. 1, s. 129-143 [cit. 5. septembra 2016]. ISSN 2336-3177. Dostupné z: http://www.orbisscholae.cz/archiv/2014/2014_1_08.pdf
- DARÁK, M. a J. FERENCOVÁ, 2001. *Metodológia pedagogického výskumu. Terminologické minimum*. Prešov: ManaCon. ISBN80-89040-07-1.
- DARÁK, M. a N. KRAJČOVÁ, 1995. *Empirický výskum v pedagogike*. Prešov: ManaCon. ISBN80-85668-22-X.
- GONDA, V. 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-472-0.
- KAHN, N. B., 2001. *Jak efektívne studovať a pracovať s informaciami*. Praha: Portal. ISBN 80-7178-443-5.
- KATUŠČÁK, D., 1998. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. Bratislava. ISBN 80-85697-82-3.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní.[online]. Prešov: PU. [cit.10.12.2021]. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

ŠANDEROVÁ, J., 2009. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Slon. 209 s. ISBN 80-8642-940-7

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky: Povinný predmet, študent si predmet vyberá len raz z aprobácie, z ktorej píše diplomovú (bakalársku) prácu.

Štandardná záťaž študenta: 120 hodín

- priama výučba: 13 hod.

- samostatná práca (príprava čiastkových úloh, vypracovanie semestrálnej práce): 54 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 53 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DIPS2/24</i>	Názov predmetu: <i>Diplomový seminár 2</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Seminár</i> <i>0/1 týždenne</i> <i>kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>4</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>4. semester, 2. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>2.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>9UROS/DIPS1/24 Diplomový seminár 1</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>Podmienkou absolvovania predmetu je aktívna účasť na seminároch. Pre absolvovanie predmetu je študent povinný odovzdať výkaz o konzultáciách k diplomovej práci podpísaný školiteľom diplomovej práce.</i> <i>V priebehu semestra je študent povinný spracovať čiastkové úlohy – vedecky správne formulovať problém, cieľ výskumu, stanoviť hypotézy, navrhnúť a zostrojiť výskumnú metódu (dotazník, pozorovací hárok, test, anketu), pripraviť prezentáciu vzťahujúcu sa na diplomovú prácu, v ktorej naznačí základné teoretické východiská práce, cieľ a metodologický postup spracovania výskumného problému.</i> <i>Na konci semestra študent odovzdá pracovnú verziu diplomovej práce školiteľovi, ktorá bude obsahovať všetky náležitosti diplomovej práce.</i> <i>Za aktívnu účasť na seminároch, odovzdanie výkazu o absolvovaných konzultáciách a spracovanie čiastkových úloh získa študent max. 40 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu je 20).</i> <i>Za napísanie pracovnej verzie diplomovej práce školiteľovi študent získa max. 60 bodov (minimálny počet bodov pre absolvovanie predmetu je 30).</i> <i>Pre absolvovanie predmetu je študent povinný získať aspoň 50 bodov. Kredity udeľuje vyučujúci predmetu po odporúčaní školiteľa diplomovej práce.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Získané vedomosti:</i> <i>Študent:</i> - <i>má hlboké a prierezové vedomosti z oblasti metodológie vied, jej podstaty, organizačných foriem a druhov výskumu, vrátane poznania, súvislostí a vzťahov k téme a odboru, v ktorom ju rieši;</i> - <i>rozumie teoreticko-metodologickým otázkam vedeckého výskumu, konkrétnej realite a jav, ktoré sú ako predmet vlastného výskumu; rozumie integrite teórie a empirického skúmania v zvolenej téme;</i>	

- pozná podstatu vedecko-výskumnej činnosti, tvorivosť, podstatu kvality myšlienok s možnosťami aplikačného využitia v riešenej DP;
- ovláda metodológiu kvantitatívneho a kvalitatívneho skúmania, stratégiám metodologických postupov, formulovaniu vedeckého problému, hypotéz, výber metód, charakteristiku výberového súboru s možnosťou aplikácie do vlastnej DP;
- ovláda rôzne druhy škál, dotazníkovú techniku, štruktúrovacie pozorovacie hárky, diagnostiky riešeného javu a spôsoby interpretácie výsledkov z nich získané;
- pozná postupy vedeckej práce spojené s predvýskumom, terénnym zberom dát, triedením a spracovaním dát, interpretáciou získaných hodnôt, verifikáciou hypotéz;
- ovláda formálne a obsahové náležitosti spracovania a písania záverečnej správy z výskumu;
- ovláda požiadavky na odovzdanie, registráciu a kontrolu originality diplomovej práce.

Získané zručnosti:

Študent:

- je schopný plánovať vlastnú vedeckú činnosť a zvoliť správy postup pri riešení diplomovej práce;
- vie aktívnym spôsobom získavať informácie v oblasti, v ktorej si zvolil tému DP, dokáže triediť, preverovať ich relevantnosť a vie ich využívať na riešenie formulovaného vedeckého problému;
- dokáže tvorivo riešiť praktické problémy vynárajúce sa pri riešení stanoveného problému a dokáže prekonávať prekážky nadobudnutými intelektuálnymi cnosťami;
- dokáže kriticky posúdiť získané informácie, ich význam pri riešení stanoveného problému s uvedením relevantnej argumentácie;
- vie prispieť novými výskumnými poznatkami k rozšíreniu odboru;
- je schopný prebrať plnú zodpovednosť za informácie, ktoré uvedie v projekte diplomovej práce.

Získané kompetencie:

Študent:

- je samostatný a autonómny v riešení čiastkových a komplexných úloh spojených s vedecko-výskumnou činnosťou zvolenej témy diplomovej práce;
- dokáže koordinovať vedecké postupy potrebné na empirické skúmanie zvolenej témy v súlade so stanoveným teoretickým portfóliom;
- vie sa samostatne rozhodnúť o využití vhodného kvantitatívneho či kvalitatívneho dizajnu a postupov vedeckej práce so schopnosťou kritického prehodnotenia na základe meniacich sa podmienok pri realizácii výskumu;
- používa správne vedecké formulácie potrebné na kvalitný metodologický popis;
- vie získavať, triediť, analyzovať a využiť získané informácie pri riešení zvoleného problému s plnou morálnou zodpovednosťou a s rešpektovaním autorských práv;
- ovláda štatistické techniky na potrebné spracovanie získaných dát z terénu;
- získané informácie a fakty vie správne popísať, dávať do relevantných argumentačných línií; na základne nich vie vyvodiť závery a odporúčania pre prax;
- získané informácie dokáže odborne komunikovať, prezentovať a obhajovať pred odborníkmi i laikmi s uvedením relevantných argumentov;
- vie plánovať, realizovať a hodnotiť vlastnú vedeckú činnosť, získavať nové vedecké poznatky na rozširovanie vedomostí a vlastný profesijný rast, čím je pripravený na ďalšie celoživotné vzdelávanie.

Stručná osnova predmetu:

1. *Diplomová práca ako súčasť štátnej skúšky, poslanie a charakteristika diplomovej práce, jej štruktúra, popis hlavných častí. Formálna úprava diplomovej práce. Spôsoby uvádzania prameňov, metódy citovania, schémy bibliografických odkazov.*
2. *Úvod do metodológie vedy. Podstata vedy, organizačné formy vedy, druhy výskumu.*
3. *Teoreticko-metodologické otázky vedeckého výskumu. Konkrétna realita a jav ako predmet výskumu, vzťah teórie a empirie vo vedeckom výskume, zhromažďovanie a spracovanie faktov ako proces utvárania teórie.*
4. *Podstata vedecko-výskumnej činnosti, tvorivosť vo vedecko-výskumnej činnosti (atribúty tvorivosti vedeckej práce, podstata kvality myšlienok a riešení problémov, činitele ovplyvňujúce tvorivosť výskumnej práce, metódy rozvoja tvorivosti vo výskumnej práci).*
5. *Kvantitatívny a kvalitatívny výskum v spoločenských vedách.*
6. *Stratégia kvantitatívnych metód výskumu, formulácia problému, formulovanie hypotéz, výber metód, stanovenie výberového súboru.*
7. *Tvorba škály, dotazníka, pozorovacieho hárku.*
8. *Pilotáž, sondáž a predvýskum, terénny zber dát, triedenie a spracovanie dát, interpretácia vypočítaných hodnôt, verifikácia hypotéz, závery výskumu.*
9. *Zber, spracovanie a interpretácia kvalitatívnych dát.*
10. *Odovzdanie diplomovej práce. Príprava na obhajobu. Tvorba prezentácie.*

Odporúčaná literatúra:

- BENČO, J., 2001. *Metodológia vedeckého výskumu*. Bratislava: Iris. ISBN 80-89018-27-0.
- DANIŠKOVÁ, Z., 2014. *Učiť písať študenta vysokej školy? Potenciál kurzu akademického písania*. In: *Orbis Scholae*. Roč. 8, č. 1, s. 129-143 [cit. 5. septembra 2016]. ISSN 2336-3177. Dostupné z: http://www.orbisscholae.cz/archiv/2014/2014_1_08.pdf
- DARÁK, M. a J. FERENCOVÁ, 2001. *Metodológia pedagogického výskumu. Terminologické minimum*. Prešov: ManaCon. ISBN80-89040-07-1.
- DARÁK, M. a N. KRAJČOVÁ, 1995. *Empirický výskum v pedagogike*. Prešov: ManaCon. ISBN80-85668-22-X.
- DE VITO, J. A., 2001. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-988-8.
- CIMERMANOVÁ, I. 2018. *Teaching portfolio as a source of pre-service teacher training programme needs analysis*. In: *Pedagogika*. ISSN 1392-0340. - ISSN 2029-0551. - Roč. 131, č. 3 (2018), s. 201-216.
- GONDA, V. 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Iura Edition. ISBN 978-80-8078-472-0.
- KATUŠČÁK, D., 1998. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. Bratislava. ISBN 80-85697-82-3.
- MAGNELLO, E. a B. VAN LOON, 2010. *Seznamte se ... Statistika*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-753-4.
- ONDREJKOVIČ, P., 2005. *Úvod do metodológie sociálnych vied*. Bratislava: Regent. ISBN 80-88904-35-8.
- Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní*. [online]. Prešov: PU. [cit. 10.12.2021]. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>
- ŠANDEROVÁ, J., 2009. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Slon. 209 s. ISBN 80-8642-940-7

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky: Povinný predmet, študent si predmet vyberá len raz z aprobácie, z ktorej píše diplomovú prácu.

Štandardná zátťaž študenta: 120 hodín
- priama výučba: 13 hod.
- samostatná práca (príprava pracovnej verzie DP, individuálne konzultácie): 54 hod.
- samostatné štúdium odbornej literatúry: 53 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/ROFRA/2

Názov predmetu: Frazeológia rómskeho jazyka

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

prednáška, seminár

1/1 týždenne - denné štúdium

metóda kombinovaná

Počet kreditov: 2

Odporúčaný semester štúdia: 2.

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: seminárna práca

Účasť na seminároch je povinná.

Priebežné plnenie domácich заданий.

Prezentácia podľa zadanej témy.

Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:

(1)aktívna práca na seminároch a priebežné plnenie domácich заданий: 50%,

(2)prezentácia: 50%,

Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.

Výsledky vzdelávania:**Vedomosti**

Študent pozná všetky významy slova frazeológia. Študent získa systémové poznatky z oblasti frazeologického fondu rómskeho jazyka ako súčasti jazykového systému. Študent ovláda komplexnú frazeologickú interpretáciu vrátane fungovania frazeologizmov v diskurze/v texte. Študent ovláda frazeologické minimum rómskeho jazyka a frazémy široko využívané, s ohľadom na sémanticko-situačné osobitosti, v rómskom kultúrnom priestore a v textoch rôznych funkčných štýlov. Vie klasifikovať frazeologické jednotky podľa gramatickej a etymologickej charakteristiky, ako aj podľa motivácie (stupňa spojenia komponentov).

Zručnosti

Študent je schopný samostatne a aktívne si z relevantných zdrojov dopĺňať teoretické vedomosti z oblasti rómskej frazeológie a rozvíjať praktické zručnosti spojené s používaním rómskych frazém v ústnej a písomnej komunikácii v rómskom jazyku. Vie nájsť frazeologizmus v texte a vybrať k rómskej frazéme vhodný slovenský ekvivalent. Pozná a pri svojej praktickej činnosti používa rómsko- slovenský frazeologický slovník.

Kompetencie

Študent dokáže kontinuálne si obohacovať aktívnu a pasívnu slovnú zásobu rómčiny o frazeologické jednotky. Hodnotí paradigmatické a syntagmatické vzťahy vo frazeologickom fonde, pozná a používa synonymické a antonymické frazeologizmy. Študent sa dokáže rozhodnúť na základe vlastného úsudku, ktorú literatúru použije pri vypracovaní prezentácie a prejavuje logické myslenie pri určitých komunikačných situáciách.

Stručná osnova predmetu:

Frazeológia ako veda a vyučovací predmet.

Definícia a funkcie frazémy.

Frazeológia – súbor všetkých frazém v jazyku – významný prvok spontánneho rečového prejavu.

Sémantický, pragmatický a lingvokulturologický aspekt vo frazeológii.

Znaky frazeologizmov.

Frazeologická jednotka (FJ), frazeologizmus, frazéma, variant frazémy.

Frazeologický slovník a spôsoby hniezdovania frazeologického hesla.

Komponenty frazémy a ich klasifikačné parametre.

Sémantické triedenie frazém.

Štylistická klasifikácia frazém.

Slovnodruhovú klasifikáciu frazém.

Klasifikácia podľa ekvivalencie.

Medzijazyková rómsko-slovenská asymetria.

Frazeo-sémantická paradigma, systémové vzťahy vo frazeológii: viacvýznamové frazeologizmy, homonymá, synonymá, paronymá, antonymá, frazeosémantické skupiny/polia.
Frazeografia.

Odporúčaná literatúra:

BALÁKOVÁ, D., 2014. K výskumu súčasnej živej slovenskej frazeológie. In: Slovenská reč. Roč. 69, č. 4, s. 24 – 35.

DOLNÍK, J., 1990. Lexikálna sémantika. Bratislava: UK.

HABOVŠTIAKOVÁ, K. a KROŠLÁKOVÁ, E., 1996. Frazeologický slovník. Človek a príroda vo frazeológii. Bratislava: Veda.

HORŇÁKOVÁ, M., Terénny výskum súčasného stavu frazeológie rómskeho jazyka vo vybraných lokalitách východného Slovenska. [online]. Dostupné z:

<https://www.romologicke-studie.ukf.sk/wp-content/uploads/2019/03/Hor%C5%88%C3%A1kov%C3%A1-M-Ter%C3%A9nný-v%C3%BDskum-s%C3%BA%C4%8Dasn%C3%A9ho-stavu-frazeol%C3%B3gie-r%C3%B3mskeho-jazyka-vo-vybran%C3%BDch-lokalit%C3%A1ch-v%C3%BDchodn%C3%A9ho-Slovenska.pdf>

HORŇÁKOVÁ, M., 2020. Rómsko- slovenský frazeologický slovník. Košice: Nadácia Dobrá rómska víla.

KOPTOVÁ, M., 2011. Charakter a vitalita frazeológie východoslovenskej variety rómčiny vybraných literárnych textov. In Romano džaniben. Roč. 17, č. 2, s. 25-44.

MLACEK, J. a kol., 1995. Frazeologická terminológia. Bratislava : SAV. Dostupné z:

https://www.juls.savba.sk/ediela/frazeologicka_terminologia/

MLACEK, J., 1984. Slovenská frazeológia. Bratislava: SPN.

MLACEK, J., 2001. Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava : Stimul.

SMIEŠKOVÁ, E., 1988. Malý frazeologický slovník. Bratislava : SPN.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9UROS/DRVEU1/24	Názov predmetu: Dejiny Rómov v Európe I (PP)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • prednáška • 1/1 týždenne – denné štúdium • metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 1. semester, 1. ročník	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (30%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, a domáca príprava (70%) spočívajúca v načítaní povinných textov a vypracovaní konspektu ako podkladu pre aktívne zapojenie do diskusie na prednáškach. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> Študent vie popísať základné informácie o Indii – pravlasti Rómov a príchode Rómov do Európy. Študent vie charakterizovať dejiny Rómov v jednotlivých regiónoch Európy. Vie identifikovať dôležité udalosti a procesy ako boli zásadné vlny migrácie, represívnych a asimilačných opatrení v dejinách Rómov v rôznych európskych štátoch. Vie charakterizovať najťažšie obdobia v histórii Rómov ako bolo otroctvo v kniežatstvách Valaška a Moldavska a prenasledovanie v západnej Európe. <i>Zručnosti</i> Študent vie argumentovať ako jednotlivé prístupy k Rómom dodnes ovplyvňujú túto najväčšiu európsku menšinu. Dokáže analyticky porovnať dopady a rôznorodosť prístupov voči Rómom v jednotlivých regiónoch Európy. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k historickej problematike. <i>Kompetencie</i>	

Študent vie kriticky zhodnotiť a synteticky spracovať odbornú i popularizačnú literatúru týkajúcu dejín Rómov a postavenia rómskej menšiny na európskej úrovni. Študent si je vedomý morálnych postojov, ktoré sú spojené s anticiganizmom, prenasledovaním, marginalizáciou a diskrimináciou Rómov v minulosti i súčasnosti. Je samostatný a autonómny pri vytváraní a kultivovaní vlastných názorov na historickú situáciu rómskych skupín v Európe. Je sústredený na rozvoj empatie k rozmanitosti a vedomú právu s vlastnými postojmi voči odlišnosti. Vie zodpovedne a erudovane argumentovať vlastné odborné názory na otázky spolužitia rómskej menšiny s majoritou.

Stručná osnova predmetu:

Predmet je zameraný na prehľadové zhrnutie základných informácií o dejinách a kultúre vybraných rómskych skupín vo svete s dôrazom na Európsky priestor. Jednotlivé prednášky sa orientujú na niekoľko tematických okruhov: dejiny osídľovania rómskych komunít v regiónoch západnej, strednej, východnej a juhovýchodnej Európy; dejiny politických opatrení voči Rómom v jednotlivých oblastiach a štruktúra rómskych komunít na území vybraných európskych štátov.

1. Úvod do problematiky (možnosti klasifikácie rómskych skupín, možnosti prístupov k téme dejín Rómov, migrácia Rómov)
2. India, pravlasť Rómov a príchod Rómov do Európy
3. Rómovia v Byzancii a migrácia na Balkáne
4. Rómovia v Osmanskej ríši
5. Rómovia vo Valašsku a Moldavsku (do 19. st.)
6. Rómovia v Ruskej ríši
7. Príchod Rómov do západnej Európy a premeny prístupu k Rómom
8. Veľký protirómsky záťah v Španielsku ako príklad represívnych politík
9. Rómovia v Anglicku a Škandinávii
10. Rómovia v ďalších európskych krajinách
11. Druhá vlna vysťahovalectva

Odporúčaná literatúra:

ACHIM, Viorel. 2004. *The Roma in Romanian History*. Budapest: Central European University press.

ALFARO, Antonio Gómez. 1999. *Velký proticikánský záťah: Španělsko: všeobecné uvěznění cikánů v roce 1749*. Překlad Jiří Černý. 1. české vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.

BAKKER, Peter; KYUCHUKOV, Hristo. (Eds.) 2000. *What is the Romani Language?* Hatfield: University of Hertfordshire Press.

BARTOSZ, Adam. 2004. *Neboj sa Cigána. Sobrance: Romani vodži*.

BEREZNAVAY, András. 2021. *Historical atlas of the Gypsies: Romani history in maps*. Debrecen: Méry Ratio Kiadó&Kisebbségkért.

CROWE, David M. 1995. *A History of the Gypsies of Eastern Europe and Russia*. London / New York: I. B. Tauris Publishers

FACTSHEETS on Roma History. *Project Education of Roma Children in Europe*. Council of Europe. Dostupné na <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/roma-history-factsheets>

FRASER, Angus. 2002. *Cikáni*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

GUY, Will. (Ed.) 2001. *Between Past and Future. The Roma of Central and Eastern Europe*. Hatfield: University of Hertfordshire Press.

HANCOCK, Ian. 2001. *Země utrpení*. Praha: Signeta.

HANCOCK, Ian. 2005. *My rómsky národ: Ame sam e Rromane džene*. Bratislava. Petrus.

LIÉGEOIS, Jean-Pierre. 1995. *Rómovia, Cigáni, kočovníci*. Bratislava : Informačné a dokumentačné stredisko o Rade Európy, Academia Istropolitana.

MARUSHIAKOVA, Elena, POPOV, Vesselin. 2001. *Gypsies in the Ottoman Empire*. Hertfordshire: University of Hertfordshire Press.

MARUSHIAKOVA, Elena – POPOV, Vesselin (eds.) 2021. *Roma Voices in History: A Sourcebook: Roma Civic Emancipation in Central, South-Eastern and Eastern Europe from the 19th Century until World War II*. Brill, Ferdinand Schöningh, 2021. Dostupné na: <https://brill.com/view/title/58332?language=en>

MARUSHIAKOVA, Elena, POPOV, Vesselin. 2022. *Roma Portraits in History: Roma Civic Emancipation Elite in Central, South-Easter and Easter Europe from the 19th Century until World War II*. Brill Schöningh.

MATRAS, Yaron. 2002. *Romani. A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

ROMOVÉ v Byzanci. 1999. Praha: Signeta.

TEBUTT, Susan. 1998. *Sinti and Roma. Gypsies in German Speaking Society and Literature*. New York, Oxford: Berhahn Books.

TCHERENKOV, Lev; LAEDERICH, Stephane. 2004. *The Roma. Otherwise known as Gypsies, Gitanos, Tsiganes, Ĵigani, Ĵingene, Zigeuner, Bohémiens, Travellers, Fahrende, etc. Vol. 1. History, Language, and Groups. Vol. 2. Traditions and Texts*. Basel: Schwabe Verlag.

WILLEMS, Wim. 2007. *In search of the true Gypsy: From enlightenment to final solution*. London and New York: Routledge.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český, anglický

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušíka, Ph.D., univ. doc., Mgr. Lucia Segľová Mušíková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Mgr. Alexander Mušíka, Ph.D., univ. doc.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/DRVEU2/24</i>	Názov predmetu: <i>Dejiny Rómov v Európe II (PP)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška</i> • <i>1/1 týždenne – denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. semester, 1. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach (30%) s toleranciou troch ospravedlnených absencií, a domáca príprava (70%) spočívajúca v načítaní povinných textov a vypracovaní konspektu ako podkladu pre aktívne zapojenie do diskusie na prednáškach. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent vie popísať vývoj emancipačného hnutia Rómov, dokáže charakterizovať jeho vývoj vo vybraných európskych krajinách. Študent dokáže popísať dejiny Rómov v jednotlivých regiónoch Európy počas druhej svetovej vojny. Vie identifikovať a charakterizovať dôležité udalosti a procesy, ktoré viedli ku genocíde v mnohých krajinách Európy.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent vie argumentovať ako jednotlivé prístupy k Rómom dodnes ovplyvňujú túto najväčšiu európsku menšinu. Dokáže analyticky porovnať dopady a rôznorodosť prístupov voči Rómom v jednotlivých regiónoch Európy. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k historickej problematike.</i> <i>Kompetencie</i> <i>Študent vie kriticky zhodnotiť a synteticky spracovať odbornú i popularizačnú literatúru týkajúcu dejín Rómov a postavenia rómskej menšiny na európskej úrovni. Študent si je vedomý morálnych postojov, ktoré sú spojené s anticiganizmom, prenasledovaním, marginalizáciou a diskrimináciou Rómov v minulosti i súčasnosti. Je samostatný a autonómny pri vytváraní a kultivovaní vlastných názorov na historickú situáciu rómskych skupín v Európe. Je sústredený na rozvoj empatie k rozmanitosti a vedomý vlastných</i>	

postojov voči odlišnosti. Vie zodpovedne a erudovane argumentovať vlastné odborné názory na otázky spoluzitia rómskej menšiny s majoritou.

Stručná osnova predmetu:

Predmet je zameraný na prehľadové zhrnutie základných informácií o dejinách a kultúre vybraných rómskych skupín v Európe s dôrazom na udalosti 20. storočia. Jednotlivé prednášky sa orientujú na niekoľko tematických okruhov: emancipačné hnutie Rómov začínajúce v 19. storočí a pokračujúce v storočí 20. Za vyvrcholenie emancipácie Rómov je považovaný vznik medzinárodného rómskeho hnutia a strešnej organizácie International Romani Union. Druhým dôležitým tematickým okruhom predstavujú osudy Rómov počas druhej svetovej vojny, kedy v mnohých krajinách došlo k genocíde.

1. *Dejiny Rómov v Európe a vo svete v 20. storočí – všeobecný úvod*
2. *Prejavy emancipácie Rómov – stredná, juhovýchodná a východná Európa v 19. storočí*
3. *Prejavy emancipácie Rómov – stredná, juhovýchodná a východná Európa v prvej polovici 20. storočia*
4. *Sovietsky zväz pred druhou svetovou vojnou*
5. *Osudy Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny: Holocaust v Nemeckej ríši*
6. *Osudy Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny: Rómovia v západnej Európe*
7. *Osudy Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny: Rómovia v pobaltských štátoch a na Ukrajine*
8. *Osudy Rómov v Európe počas druhej svetovej vojny: Rómovia v Rumunsku a na Balkáne*
9. *Proces uznania a odškodnenia rómskych obetí holokaustu*
10. *Rómovia v socialistických štátoch*
11. *Medzinárodné rómske hnutie*
12. *Tretia migračná vlna*

Odporúčaná literatúra:

ACHIM, Viorel. 2004. *The Roma in Romanian History*. Budapest: Central European University press.

BARTOSZ, Adam. 2004. *Neboj sa Cigána. Sobrance: Romani vodži*.

BEREZNAY, András. 2021. *Historical atlas of the Gypsies: Romani history in maps*. Debrecen: Méry Ratio Kiadó&Kisebbségkért.

CROWE, David M. 1995. *A History of the Gypsies of Eastern Europe and Russia*. London / New York: I. B. Tauris Publishers

FACTSHEETS on Roma History. Project Education of Roma Children in Europe. Council of Europe. Dostupné na <https://www.coe.int/en/web/roma-and-travellers/roma-history-factsheets>

FRASER, Angus. 2002. *Cikáni*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

GUY, Will. (Ed.) 2001. *Between Past and Future. The Roma of Central and Eastern Europe*. Hatfield: University of Hertfordshire Press.

HANCOCK, Ian. 2001. *Země utrpení*. Praha: Signeta.

HANCOCK, Ian. 2005. *My rómsky národ: Ame sam e Rromane džene*. Bratislava.

KENRICK, Donald, PUXON, Grattan. 2000. *Cikáni pod hákovým křížem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

- KLIMOVA-ALEXANDER, Ilona. 2005. *The Romani Voice in World Politics. The United Nations and Non-State Actors*. Hants: Ashgate.
- LEWY, Guenter. 2000. *The Nazi Persecution of the Gypsies*. New York: Oxford University Press.
- LIÉGEOIS, Jean-Pierre. 1995. *Rómovia, Cigáni, kočovníci*. Bratislava : Informačné a dokumentačné stredisko o Rade Európy, Academia Istropolitana.
- MARUSHIAKOVA, Elena – POPOV, Vesselin. 2005 *The Roma - a Nation without a State? Historical Background and Contemporary Tendencies*. In: BURSZTA, Wojciech et al. (eds.) *Nationalismus Across the Globe*. Poznan: School of Humanities and Journalism, pp. 433-455
- MARUSHIAKOVA, Elena – POPOV, Vesselin (eds.) 2021. *Roma Voices in History: A Sourcebook: Roma Civic Emancipation in Central, South-Eastern and Eastern Europe from the 19th Century until World War II*. Brill, Ferdinand Schöningh. Dostupné na: <https://brill.com/view/title/58332?language=en>
- MARUSHIAKOVA, Elena, POPOV, Vesselin. 2022. *Roma Portraits in History: Roma Civic Emancipation Elite in Central, South-Easter and Easter Europe from the 19th Century until World War II*. Brill Schöningh.
- MARUSHIAKOVA, Elena, POPOV, Vesselin. 2024. *Stalin vs Gypsies: Roma and Political Repressions in the USSR*. Brill Schöningh.
- MATRAS, Yaron. 2002. *Romani. A Linguistic Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- TEBUTT, Susan. 1998. *Sinti and Roma. Gypsies in German Speaking Society and Literature*. New York, Oxford: Berhahn Books.
- THURNER, Erika. 2009. *Pomníky a památníky pro Romy a Sinty ("Cikány")*. *Romano džaniben, ňilaj*, s. 94-117.
- TCHERENKOV, Lev; LAEDERICH, Stephane. 2004. *The Roma. Otherwise known as Gypsies, Gitanos, Tsiganes, Ĵigani, Ĵingene, Zigeuner, Bohémiens, Travellers, Fahrende, etc.* Vol. 1. *History, Language, and Groups*. Vol. 2. *Traditions and Texts*. Basel: Schwabe Verlag.
- VERMEERSCH, Peter. 2006. *The Romani Movement. Minority Politics & Ethnic Mobilization in Contemporary Central Europe*. New York & Oxford: Berhahn Books.
- WILLEMS, Wim. 2007. *In search of the true Gypsy: From enlightenment to final solution*. London and New York: Routledge.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský, český, anglický

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD., Mgr. Lucia Segľová Mušíňková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/VKDR/24

Názov predmetu: Rómovia a film: vybrané problémy z dejín Rómov v 20. storočí (PVP)

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- prednáška
- 1/1 týždenne – denné štúdium
- metóda kombinovaná

Počet kreditov: 3

Odporúčaný semester štúdia: 3. semester, 2. ročník

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach a seminároch s toleranciou dvoch ospravedlnených absencií. Počas semestra študenti dostanú 2 hodnotené úlohy, pričom za každú jednotlivo môžu získať maximálne 20 bodov. Na záver študenti vypracujú seminárnu prácu na zvolenú tému, za ktorú môžu získať 60 bodov. Celkovo môže študent získať max. 100 bodov. Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minim. 50 bodov. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.

Výsledky vzdelávania:

Vedomosti

Študent pozná základné vývojové charakteristiky dejín slovenského resp. československého filmu. Študent pozná filmovú tvorbu s rómskou tematikou na Slovensku, v Československu ale aj v iných zahraničných kinematografiách so zvláštnym zameraním na filmové spracovanie dejín Rómov. Študent dokáže identifikovať dôležité témy a obrazy prítomné vo filmových zobrazeniach Rómov. Dokáže charakterizovať a interpretovať opakujúce sa stereotypy prítomné vo filmovej tvorbe.

Zručnosti

Študent vie aplikovať získané poznatky pri sledovaní filmov s tematikou dejín Rómov.

Kompetencie

Študent vie kriticky zhodnotiť a synteticky spracovať odbornú i popularizačnú literatúru týkajúcu dejín Rómov vo filme a postavenia rómskej menšiny na európskej úrovni. Študent získa určitú citlivosť voči tradičnému zobrazovaniu Rómov vo filme a médiách všeobecne. Študent dokáže kriticky spochybniť a diskutovať o stereotypných zobrazeniach prítomných vo filme, médiách ako aj všeobecnejšie vo výtvarnom umení.

Stručná osnova predmetu:

Dejiny Československého filmu

Dejiny Slovenského filmu

Rómovia ako téma filmu v medzivojnovom období (K. H. Mácha – Cikáni...)

Rómovia a rómske témy v Československom filme po druhej svetovej vojne (Muj přítel Fabián, Kdo se bojí utíká...)

Rómovia v umeleckom filme na Slovensku a v Čechách po roku 1989

Dokumentárna tvorba a Rómovia (Deti vetra....)

Stereotypy a Rómovia vo filme

Zahraničná filmová tvorba a Rómovia – T. Gatlif. E. Kusturica

Odporúčaná literatúra:

BAZIN, A., 1979. Co je to film? Praha: Čs. filmový ústav.

MUKAŘOVSKÝ, J., 1966. Studie z estetiky. Praha: Odeon.

DVORSKÁ, F., 2010. Filmy s romským přízvukem. Diplomová práce na oboru romistika, FF UK v Praze.

GATLIF, T., Latcho drom (film – Francie 1990) a ďalšie filmy autora

BILÍK, P., 2013. Československá kinematografie 50. a 60. let (mimo „novou vlnu“). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

MACEK, V., a PAŠTÉKOVÁ, J., 2017. Dejiny slovenskej kinematografie 1896-1969. Bratislava: Slovenský filmový ústav.

MOJŽISOVÁ, Z., 2014. Premýšľanie o filmových Rómoch. Bratislava: Vysoká škola múzických umení.

CIEL, M., 2017. Film a politika: Ideológia a propaganda v slovenskom filme 1939-1989. Bratislava: Občianske združenie Vlna.

PALÚCH, M., 2015. Autorský dokumentárny film na Slovensku po roku 1989. Bratislava: Občianske združenie Vlna.

Kolektív autorov, 2014. Film a kultúrna pamäť. Bratislava: Asociácia slovenských filmových klubov.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, český

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Štandardná	záťaž	študenta:	90	hodín
-	priama	výučba:	26	hod.
- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.				
- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.				

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univ. doc., Mgr. Lucia Segľová Mušinková, PhD.
Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024
Schválil: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univ. doc.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9UROS/RRKVP/24	Názov predmetu: Rómovia a rómska kultúra – vybrané problémy (PP)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • prednáška • 2/1 týždenne – denné štúdium • metóda kombinovaná	
Počet kreditov: 3	
Odporúčaný semester štúdia: 3. semester, 2. ročník	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Hodnotenie zahŕňa: aktívnu účasť na prednáškach a seminároch s toleranciou dvoch ospravedlnených absencií. Počas semestra študenti dostanú 2 hodnotené úlohy, pričom za každú jednotlivo môžu získať maximálne 20 bodov. Na záver študenti vypracujú seminárnu prácu na zvolenú tému, za ktorú môžu získať 60 bodov. Celkovo môže študent získať max. 100 bodov. Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať min. 50 bodov. Pri väčšej neúčasti sa predpokladá splnenie náhradnej úlohy. Na získanie záverečného hodnotenia A (výborne) študent musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti Študent vie charakterizovať niektoré vybrané problémy Rómov na Slovensku so vzťahom k ich histórii, kultúrnym a spoločenským špecifikám, ako aj k ich súčasnému postaveniu v európskej spoločnosti. Študent vie popísať súčasnú (modernú) rómsku kultúru, jej prejavy, interpretácie a spoločenský diskurz. Vie charakterizovať najdôležitejších predstaviteľov Slovenskej a Českej rómskej kultúrnej scény vo sfére, filmu, fotografie, výtvarnom umení (profesionálnom a insitnom), hudobnej produkcie atď. Zručnosti	

Študent sa orientuje v základnej literatúre v rámci sledovanej témy, vie kriticky zhodnotiť a popísať jednotlivé prejavy súčasnej (modernej) kultúry Rómov, ale aj jednotlivé prístupy k Rómom, ktoré dnes ovplyvňujú a formujú túto najväčšiu európsku menšinu. Vie spracovať seminárnu prácu s využitím analyticko-syntetických myšlienok a vlastného stanoviska k historickej problematike.

Kompetencie

Študent vie kriticky zhodnotiť a synteticky spracovať odbornú i popularizačnú literatúru ako aj iné zdroje vo vzťahu k súčasnej kultúre Rómov na lokálnej ale aj európskej úrovni. Študent si je vedomý postojov, ktoré sú spojené s kultúrnymi prejavmi Rómov ale aj s otázkou zobrazovania Rómov v dielach nerómskych autorov. Je samostatný a autonómny pri vytváraní a kultivovaní vlastných názorov na situáciu rómskej kultúry na Slovensku a v Európe. Je sústredený na rozvoj empatie k rozmanitosti a vie zodpovedne a erudovane argumentovať vlastné názory na tieto otázky.

Stručná osnova predmetu:

Úvod do problematiky

Súčasný vnímanie a prezentácia Rómov

Rómovia a výtvarné umenie: insitné výtvarné umenie Rómov na Slovensku a v Čechách; súčasné rómske výtvarné umenie na Slovensku a v Čechách

Rómovia vo fotografii

Rómovia a moderná hudobná produkcia

Rómovia divadlo

Rómovi v dielach nerómskych autorov

Odporúčaná literatúra:

BELIŠOVÁ, Jana. 2010. Premeny a nové trendy v rómskej hudbe. In: Slovenský národopis. Roč. 58, č. 3, s. 344-362.

DAVIDOVÁ, E., 2004. Cesty Romů 1945-1990. Olomouc: Univerzita Palackého.

DAVIDOVÁ, E., 2012. Rómovia na Slovensku vo fotografii Evy Davidovej. Prešov: Združenie Jekhetane – Spolu.

DUBAYOVÁ, M., 2001. Rómovia v procesoch kultúrnej zmeny: Kultúrnoantropologická štúdia. Prešov: FF PU.

ENTER +: Kreativno manuálos predal o adadivesutno romano kumštos., 2015-2016. Košice.

FARAH, V., 2018. Rómske umenie: výberové bibliografia. Košice: Štátna vedecká knižnica v Košiciach.

HORVÁTHOVÁ, J., 2006. Devlekere čhave – svedectvom starých pohľadníc. Poprad: Region Poprad s.r.o.

JUROVÁ, A., 1993. Vývoj rómskej problematiky na Slovensku po r. 1945. Bratislava: Goldpress Publishers.

KOUDELKA Gypsies. 2019. London: Thames & Hudson.

LIEGOIS, J. P., 1995. Rómovia, Cigáni, Kočovníci. Bratislava: Charis.

MANN, A., B., 2000. Rómsky dejepis. Bratislava: Kalligram.

MANUŠ, E., 1998. Ideme dlouhou cestou: Odkud jsme? Kdto jsme? Kam jdeme? Praha: Arbor vitae.

MOJŽIŠOVÁ, Z., 2014. Premýšľanie o filmových Rómoch. Bratislava: VŠMU.

POZNÁMKY k dejinám rómskej kultúry na Slovensku. 2014. Košice: Rómske mediálne centrum.

RUDOLF Dzurko. 2002. Český Krumlov: Arbor vitae.

SBÍRKY Muzea romské kultury: Výtvarné umění (přírůstky 1991-2005). 2005. Editor J.

HORVÁTHOVÁ. Brno: Muzeum romské kultury v Brně.

STEHLI, Iren. 2004. *Libuna*. Zürich: Scalio Verlag AG.
 VAŠEČKA, M. (ed.), 2002. *Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku*. Bratislava: IVO.
 OTEVŘENÁ cesta: Katalog k výstavě. 2023. Brno: Muzeum romské kultury.
Romano nevo lil
Romano džaniben
 Publikácie Múzea rómske kultúry v Brne

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
 slovenský, český

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet
 Štandardná záťaž študenta: 90 hodín
 - priama výučba: 39 hod.
 - samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 31 hod.
 - samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Vyučujúci: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univ. doc., Mgr. Lucia Segľová Mušinková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univ. doc.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/SSRIL/24

Názov predmetu: Rómsky jazyk, literatúra a reálie – predmet štátnej skúšky (PP)

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- Štátna skúška
- metóda kombinovaná

Počet kreditov: 3

Odporúčaný semester štúdia: 4. semester, 2. ročník

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

absolvovanie všetkých ostatných povinných predmetov študijného programu, absolvovanie povinne voliteľných predmetov študijného programu a výberových predmetov v predpísanej skladbe v rozsahu minimálne 110 kreditov

Podmienky na absolvovanie predmetu:

- Štátnu skúšku v riadnom termíne, určenom harmonogramom štúdia, môže absolvovať študent, ktorý pri kontrole štúdia vykonanej v poslednom roku štúdia splnil povinnosti stanovené v študijnom programe,
- štátna skúška sa bude realizovať formou kolokvia a študent bude hodnotený klasifikačným stupňom A až FX. Znáмка sa bude započítavať do celkového hodnotenia štátnej skúšky. Hodnotenie na základe ústneho skúšania sa bude realizovať podľa klasifikačnej stupnice, ktorú tvorí šesť klasifikačných stupňov:
A – výborne (vynikajúce výsledky: numerická hodnota 1),
B – veľmi dobre (nadpriemerné výsledky: 1,5),
C – dobre (priemerné výsledky: 2),
D – uspokojivo (prijateľné výsledky: 2,5),
E – dostatočne (výsledky spĺňajú minimálne kritériá: 3),
FX – nedostatočne (vyžaduje sa ďalšia práca: 4).

Hlavnými hodnotiacimi kritériami sú: - hĺbka osvojených vedomostí z rómskeho jazyka, literatúry, kultúry a histórie, schopnosť aplikovať osvojené poznatky v praxi, schopnosť riešiť pedagogicko-psychologické aspekty edukačnej praxe, hľadať a uplatňovať súvislosti, samostatnosť a logickosť myslenia podporené vyjadrovacími schopnosťami

Výsledky vzdelávania:

- absolvent splní jednu z predispozícií celkového úspešného zavŕšenia magisterského štúdia v odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, pričom preukáže rozsah a hĺbku nadobudnutých vedomostí a celkových jazykových, literárnych a didaktických kompetencií, s ktorými odchádza do praxe, resp. môže pokračovať v ďalšom nadväzujúcom štúdiu.

I. Rómsky jazyk:**Vedomosti:**

Absolvent predmetu:

- má primerané poznatky z metód výskumu a vývoja v didaktike rómskeho jazyka ,
- dokonale ovláda normu súčasného spisovného rómskeho jazyka vo všetkých jeho systémoch a subsystémoch,
- má poznatky z konfrontačnej gramatiky jazyka,
- pozná hlavné tendencie vývoja rómskeho jazyka, osobnosti, vplyvy,

Zručnosti

Absolvent predmetu:

- je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rómskeho jazyka,
- pozná špecifiká rómskeho jazyka v SR a v zahraničí,
- orientuje sa v teoretických a metodologických problémoch dejín rómskeho jazyka,

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- ovláda koncepciu vyučovania rómskeho jazyka,
- ovláda princípy vyučovania rómskeho jazyka,

- *má prehľad o učebniciach a doplnkovej literatúre rómskeho jazyka pre 2. stupeň základnej školy a stredné školy,*
- *je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rómskeho jazyka*

II. Rómska literatúra:

Vedomosti

Absolvent predmetu:

- *má prehľad o literárnohistorickom a spoločenskom kontexte rómskej literatúry,*
- *pozná špecifiká súčasnej rómskej literatúry v SR a v zahraničí,*
- *pozná hlavné tendencie vývoja rómskej literatúry, osobnosti, vplyvy,*

Zručnosti

Absolvent predmetu:

- *dokáže charakterizovať podmienky rozvoja, zvláštnosti, determinanty, osobnosti rómskej literatúry,*
- *má prehľad o učebniciach a doplnkovej literatúre rómskej literatúry pre 2. stupeň základnej školy a stredné školy,*
- *orientuje sa v teoretických a metodologických problémoch dejín rómskej literatúry,*

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- *ovláda koncepciu vyučovania rómskej literatúry,*
- *ovláda princípy vyučovania rómskej literatúry,*
- *je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rómskej literatúry*

III. Rómske reálie:

Vedomosti

Absolvent predmetu:

- *má prehľad o dejinách a kultúre Rómov na Slovensku a v Európe,*
- *pozná špecifiká rómskych dejín a kultúry na Slovensku a v Európe,*
- *pozná hlavné tendencie vývoja rómskej historiografie a výskumu kultúry Rómov na Slovensku a v Európe,*

Zručnosti

Absolvent predmetu:

- *dokáže charakterizovať podmienky rozvoja, zvláštnosti, determinanty, osobnosti rómskych dejín a kultúry Rómov na Slovensku a v Európe,*
- *má prehľad o učebniciach a doplnkovej literatúre z oblasti rómskych dejín a kultúry, ktoré sú určené pre výuku alebo sa môžu používať pri výuke na základných školách a stredných školách,*
- *orientuje sa v teoretických a metodologických problémoch dejín a kultúry Rómov na Slovensku a v Európe,*

Kompetencie

Absolvent predmetu:

- *ovláda koncepciu vyučovania rómskych dejín a kultúry,*
- *ovláda princípy vyučovania rómskych dejín a kultúry,*
- *je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu rómskych dejín a kultúry*

Stručná osnova predmetu:

Štátne záverečné skúšky sa konajú v zmysle zákona č. 131/2001 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov paragrafu 63 ods. 4. na základe ústne prezentovanej prípravy.

Okruhy z jazykovednej oblasti:

- *Dialektológia severocentrálnej rómčiny.*
- *Vývin rómskeho jazyka*
- *Štandardizovaný rómsky jazyk*
- *Variety súčasnej rómčiny*
- *Sociolingvistika*
- *Výskumné metódy sociolingvistiky a výskumná etika*
- *Bilingvizmus, multilingvizmus, diglosia*
- *Rómčina a škola*
- *Didaktika rómskeho jazyka*

Okruhy z literárnovednej oblasti:

- *Konceptuálne (pedagogicko-psychologické, psychodidaktické, jazykovedné, literárnovedné) východiská rozvíjania komunikačnej a literárnej kompetencie žiaka.*
- *Proces rozvíjania literárnej kompetencie žiaka v nižšom sekundárnom a sekundárnom vzdelávaní (rámec E – U – R, induktívno-deduktívny myšlienkový postup) so zameraním na rómsku literatúru.*
- *Kapitoly z rómskej literatúry v Európe*
- *Periodizácia rómskej literatúry v Európskom priestore*
 - o *Periodizačné obdobia a ich charakteristika*
 - o *Špecifiká vývinových vln v jednotlivých krajinách Európy*
- *Rómska literatúra v bývalom Československu (do roku 1993)*
 - o *Staršia generácia rómskych spisovateľov*
 - o *Mladšia generácia rómskych spisovateľov*
- *Súčasná rómska literárna tvorba*

Okruhy z oblasti reálií:

- *pravlasť a príchod Rómov do Európy*
- *dejiny Rómov v Európe a v Čechách*
- *dejiny Rómov na Slovensku od prvých zmienok až do súčasnosti*
- *rómsky holokaust*
- *Rómska kultúra – štruktúra, osobnosti, dejinné udalosti – v oblasti hudby, výtvarného umenia, remesiel, bývania*
- *Metodika a metodológia vyučovania rómskych reálií*

Odporúčaná literatúra:

Koreluje s literatúrou realizovaných predmetov počas vysokoškolského štúdia v študijnom programe učiteľstvo rómskeho jazyka a literatúry (v kombinácii) na magisterskom stupni štúdia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky

Poznámky:*Záťaž študenta: 90 hod. (samostatná príprava, individuálne konzultácie)***Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
50%	25%	25%	0	0	0

Vyučujúci: *Komisia pre štátne skúšky***Dátum poslednej zmeny:** *1.10.2024***Schválil:** *Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof.***INFORMAČNÝ LIST PREDMETU****Vysoká škola:** *Prešovská univerzita v Prešove***Fakulta/pracovisko:** *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín***Kód predmetu:**
*9UROS/RLVEU/24***Názov predmetu:** *Rómska literatúra v Európe***Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:**

- *prednáška, seminár*
- *1/1 týždenne- denné štúdium*

*metóda kombinovaná***Počet kreditov:** *3***Odporúčaný semester štúdia:** *1. semester, 1. ročník***Stupeň vysokoškolského štúdia:** *2.***Podmieňujúce predmety:****Podmienky na absolvovanie predmetu:** *priebežné hodnotenie**Priebežné hodnotenie je zložené z dvoch častí:*

- 1. V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (40 %, maxim. 40 bodov, minim. 21 bodov)*
- 2. V priebehu semestra absolvuje záverečný test v podobe vedomostného písomného testu (60 %, maxim. 60 bodov, minim. 31 bodov).*

Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).

Výsledky vzdelávania:

Vedomosti

Študent pozná a dokáže charakterizovať literatúru v jednotlivých krajinách Európy. Vie charakterizovať vývinové obdobia, má vedomosti o rómskych spisovateľoch a ich literárnej tvorbe, žánroch a témach súčasnej rómskej literatúry, literatúry pre deti a mládež, poetickej tvorbe, autobiografickej tvorbe, prekladovej rómskej literatúre.

Zručnosti

Študent je schopný diferencovať rómsku literatúru od jej písanej podoby až po súčasnosť v jednotlivých krajinách Európy. Dokáže zakomponovať literárne texty rómskych spisovateľov do prípravy na hodinu literatúry s ohľadom na poetologické danosti umeleckého diela, výstavbové, kompozičné a naračné prvky.

Študent teoretické vedomosti o periodizácii rómskej literatúry a jej špecifikách v jednotlivých krajinách Európy prakticky aplikuje v procese interpretácie umeleckých textov, a to na úrovni prípravy na hodinu literatúry.

Kompetencie

Študent má kompetenciu samostatne sa orientovať v rómskej literatúre v Európe. Je schopný prezentovať poznatky o rómskej literatúre od jej počiatkov až do roku 1980, o internacionalizácii rómskej literatúry, o žánroch a témach súčasnej rómskej literatúry a publikáciách pre deti a mládež. Tieto poznatky je schopný implementovať do základných problémov literárnej kritiky, je schopný prezentovať poznatky o znakovnej a komunikačnej podstate rómskych literárnych diel a dokáže samostatne prezentovať získané poznatky pri ich didaktickej interpretácii.

Stručná osnova predmetu:

Rómska literatúra od jej počiatkov až do roku 1980

- *Prvé literárne texty v rómskom jazyku*
- *Rómska literatúra v Sovietskom zväze od roku 1920-1930*
- *Rómske literárne texty a kultúru v bývalej Juhoslávii*
- *Rómska literatúra v západnej časti Európy*

Internationalizácia rómskej literatúry po roku 1990

- *Cezhraničný vývoj rómskej literatúry*
- *Spoločné znaky rómskych naratív v jednotlivých krajinách Európy*

Žánre a témy v súčasnej rómskej literatúre a publikácie literatúry pre deti a mládež

- *Vzdelávacie publikácie*
- *Tradičný folklór, rozprávky a príbehy*
- *Poetická tvorba*
- *Autobiografická tvorba*
- *Prekladová tvorba*

Periodizácia rómskej literatúry v Európskom priestore

- *Periodizačné obdobia a ich charakteristika*

- Špecifiká vývinových vln v jednotlivých krajinách Európy

Rómska literatúra v bývalom Československu (do roku 1993)

- Staršia generácia rómskych spisovateľov
- Mladšia generácia rómskych spisovateľov

Súčasná rómska literárna tvorba

Odporúčaná literatúra:

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1993. *Šaj pes dovakeras (Můžeme se domluvit)*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP Olomouc.

MARUSHIAKOVA, E., VESSELIN, P. 1994. *Studii Romani. Vol. I. // Rómske štúdiá. Zväzok I.* Sofia: Klub '90.

MARUSHIAKOVA, E., VESSELIN, P. 1995. *Studii Romani. Vol. II. // Rómske štúdiá. Zväzok II.* Sofia: Klub '90.

MARUSHIAKOVA, E., VESSELIN, P. a BIRGIT, I., eds. 1998. *Studii Romani. Vol. V-VI. Hadí prsteň. Jazyk a folklór Erli zo Sofie.* Sofia: Klub '90. // Rómske štúdiá. Zväzok V-VI.

MARUSHIAKOVA, E., VESSELIN, P., 1997. *Studi Romani. Vol. III-IV. Pieseň o moste. // Rómske štúdiá. Zväzok III-IV. Pesenta za most.* Sofia: Litavra.

MATRAS, Y. 2005. *The Status of Romani in Europe. Report Submitted to the Council of Europe's Languages Policy Division, October 2005.* <http://romani.humanities.manchester.ac.uk/downloads/1/statusofromani.pdf>

PARUSHEV, G., 2002. *Antologija na romskata poezija. Antologija e romane poezijake. Anthology of Roma Poetry.* Sofia: Biblioteka Zhitan.

RYVOLOVÁ, K., 2021. *Špačkem tužky na manželě : příběh literatury Romů.* Praha: Slovo 21.

SCHEINOSTOVÁ, A., 2010. "Ženská romská próza jako zápas o sebevyjádření." In: *Česká literatura v perspektivách genderu* edited by Jan Matonoha. Praha: Academia – Nakladatelství Akropolis.

ŠEBKOVÁ, H., 2003. "Počátky romské literatury v České a Slovenské republice" <http://www.iliteratura.cz/Clanek/10183/sebkova-hana-pocatky-romske-literatury-v-ceske-slovenske-republice>

ZAHOVA, S., 2014. *History of Romani literature with Multimedia on Romani kids' publications.* Bratislava: Paradigma.

Romano nevo lil

Romano džaniben

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenčina, rómčina

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Celkový počet hodnotených študentov: uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D., univer. doc., garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Mgr. Jana Gáborová Kroková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D., univer. doc.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu:

Názov predmetu: Interpretácia rómskeho umeleckého textu

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- prednáška, seminár
- 0/2 týždenne- denné štúdium
- metóda kombinovaná

Počet kreditov: 2

Odporúčaný semester štúdia: 2.semester, 1. ročník

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: priebežné hodnotenie.

Na úspešné absolvovanie predmetu je potrebné absolvovať nasledovné súčasti:

V priebehu semestra študent absolvuje viacero praktických, interpretačných a rečových výstupov, ktoré nadväzujú na preberanú látku.

Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer aktívnej práce na seminároch, vypracovania domácich zadaní a úspešného absolvovania záverečného umelecko-interpretačného prednesu.

Za každú časť musí študent získať minimálne 50 % z určeného bodového hodnotenia. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer čiastkových hodnotení.

Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.

Výsledky vzdelávania:

Vedomosti

Študent predmetu vie opísať, vysvetliť a používať vybrané literárnovedné termíny v kontexte interpretácie knižnej tvorby pre deti a mládež v rómskom jazyku. Je schopný vysvetliť podmienky a procesy recepcie a interpretácie umeleckého textu, osobitne v kooperácii s obrazovou zložkou knihy a charakterizovať rozličné teoreticko-metodologické východiská pre interpretáciu umeleckého textu v médiu knihy a rozličné kooperačno-interpretačné čitateľské stratégie.

Zručnosti

Študent predmetu je schopný kriticky posúdiť a vyberať pre edukačné využitie vhodné texty a diela z rómskej literatúry, zohľadňujúc pritom kritériá umeleckej hodnoty a presvedčivosti, vekovej primeranosti a projektovať literárno-edukačné aktivity zamerané na rozvoj čitateľskej kultivácie žiaka s uplatnením primeraných didaktických postupov.

Kompetencie

Študent môže navrhovať postupy pri rozvíjaní interpretačnej kompetencie, čitateľskej kompetencie a kultúrnej gramotnosti žiaka; uplatniť a rozvíjať analytické schopnosti, kreativitu a schopnosť uvažovať v súvislostiach v interpretácii a posudzovaní rozličných kultúrnych obsahov a rozvíjať nadobudnuté profesionálne interpretačno-rečnicke schopnosti spojené s interpretáciou a prednesom umeleckého textu nielen na iných odborových predmetoch, ale aj pri výkone budúceho povolania.

Stručná osnova predmetu:

Interpretácia umeleckého textu – teoreticko-metodologické východiská, prístupy a koncepcie. Faktuálny a fikčný text. Hraničné podoby fikčného a faktúálneho diskurzu.

Čitateľské stratégie.

Mimetické čítanie – opory a bariéry interpretácie. Čitateľská imerzia.

Interpretačná kooperácia v čitateľskej recepcii fikčného textu.

Emocionálna identifikácia čitateľa s fikčnou postavou versus čitateľská kultivácia s ohľadom na širšiu čitateľskú kooperáciu s textom.

Metareflexia čitateľskej kooperácie.

Interpretácia kooperácie textu a obrazu v rómskej literatúre. Vizúálne paralely fikčného textu.

Recepcia a didaktická interpretácia kooperácie textu a obrazu v knihe.

Odporúčaná literatúra:

ECO, U., 2005. Meze interpretace. Praha: Karolinum.

ECO, U., 2010. Lector in fabula: Role čtenáře. Praha: Akademie.

FOUCAULT, M., 2010. Toto nie je fajka. Bratislava: Kalligram.

FINDRA, J., 2013. Jazyková komunikácia a kultúra vyjadrovania. Martin: Osveta.

FINDRA, J. – Tvrdoň, E., 1986. Ústny prejav a umelecký prednes. Bratislava: SPN.

GAL DRZEWIECKA, I. a A. BRESTOVIČOVÁ, eds., 2018. Človek so znevýhodnením (postihnutím, hendikepom) v literatúre pre deti a mládež a v inkluzívnej edukácii. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

GENETTE, G., 2005. Metalepsa. Bratislava: Kalligram.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1993. Šaj pes dovakeras (Můžeme se domluvit). Olomouc: Pedagogická fakulta UP Olomouc.

LEŠKOVÁ, D., 2017. Interpretácia umeleckého textu. Interpretačné b[í]lú]denie. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

LEŠKOVÁ, D., 2020. Reflexie o postave so znevýhodnením v literatúre pre deti a mládež 4. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity.

LIPTÁKOVÁ, Ľ. a kol., 2014. Encyklopédia jazyka pre deti. Prešov: Pdf PU.

RICOEUR, P.: Teória interpretácie: Diskurz a prebytok významu. Bratislava: Archa, 1997.

STANISLAVOVÁ, Z. a kol., 2020. Slovník pôvodnej a prekladovej literatúry pre deti a mládež s témou ľudského znevýhodnenia na Slovensku (1850 – 2020). Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.

URBANOVÁ, S., 2010. Figury a figurace. Studie o ilustracích, obrázkových knihách, albech, leporelech a komiksech. Ostrava: OSU FF Ústav pro regionální studia.

ZUSKA, V. a P. MICHALOVIČ, 2009. Znaky, obrazy a stíny slov. Úvod do (jednej) filozofie a sémiologie obrazů. Praha: Akademie múzických umění.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenčina, rómčina

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D., univ. doc., , garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Mgr. Jana Gáborová Kroková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny:

1.10.2024

Schválil: *Mgr. Alexander Mušínska, Ph.D*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín*

Kód predmetu: *9UROS/KULCV/24*

Názov predmetu: *Kultúrne citlivé vyučovanie*

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

prednášky a semináre

1/1 týždenne

metóda kombinovaná

Počet kreditov: 2

Odporúčaný semester štúdia: *2. semester, 1. ročník*

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: priebežné hodnotenie

Účasť na seminároch (priama výučba) je povinná. Počas semestra študenti dostanú 3 hodnotené úlohy, pričom za každú jednotlivo môžu získať maximálne 20 bodov. Celkovo môže študent získať max. 60 bodov. Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať minim. 30 bodov. Minimálne bodové hodnotenie za jednotlivé úlohy je na úrovni 50% (minim. 10 bodov).

Výsledky vzdelávania:*Vedomosti*

Študenti budú schopní:

- Definovať pojmy ako kultúrna citlivosť, multikultúrna výchova, inkluzívne vzdelávanie, a kritická pedagogika.
- Vysvetliť význam kultúrnej diverzity v školskom prostredí a jej vplyv na učenie a správanie študentov.
- Charakterizovať teoretické východiská kultúrne citlivého vyučovania, vrátane multikultúrnej a interkultúrnej pedagogiky.
- Pochopiť kultúrne rozdiely v komunikácii, vrátane rozdielov vo verbálnej a neverbálnej komunikácii, vnímaní autority, času a spolupráce v rôznych kultúrach.
- Opísať stratégie kultúrne citlivého vyučovania a možnosti diferenciacie výučby na základe kultúrnych potrieb žiakov.
- Rozpoznať potenciálne konflikty a stereotypy spojené s kultúrnymi rozdielmi a rozumieť spôsobom ich prevencie a riešenia v triede.
- Vysvetliť dôležitosť sebareflexie učiteľa a rozvoja kultúrnej kompetencie.

Zručnosti

Študenti budú schopní:

- Uplatňovať kultúrne citlivý prístup vo vzdelávacom procese, prispôbovať učebné metódy a hodnotenie na základe kultúrnej rozmanitosti v triede.
- Efektívne komunikovať so žiakmi z rôznych kultúrnych prostredí, zohľadňujúc rozdiely vo verbálnej a neverbálnej komunikácii.
- Identifikovať a riešiť kultúrne konflikty medzi žiakmi a pomáhať pri prevencii stereotypov.
- Využívať didaktické materiály a vyučovacie plány, ktoré reflektujú kultúrnu rôznorodosť.
- Poskytovať podporu študentom z rôznych kultúr počas ich adaptačného procesu a pomáhať im pri integrácii do školského prostredia.
- Spolupracovať s rodičmi a komunitou pri tvorbe prostredia, ktoré podporuje kultúrnu inklúziu.
- Vlastnej sebareflexie v oblasti kultúrnej citlivosti.

Kompetencie

Študenti budú schopní:

- Navrhovať a implementovať výučbu, ktorá rešpektuje a podporuje kultúrnu rôznorodosť a inklúziu.
- Flexibilne reagovať na kultúrne špecifiká jednotlivých žiakov a prispôbovať vyučovacie metódy podľa ich potrieb.
- Vytvárať prostredie podporujúce vzájomný rešpekt a porozumenie medzi žiakmi z rôznych kultúrnych prostredí.

- *Systematicky rozvíjať svoju profesionálnu prax prostredníctvom sebareflexie a prehlbovania kultúrnych kompetencií.*

Stručná osnova predmetu:

Úvod do kultúrne citlivého vyučovania

Teoretické východiská a rámce kultúrne citlivého vyučovania

Kultúrne rozdiely v komunikácii

Kultúrne šoky a adaptačné procesy

Stratégie kultúrne citlivého vyučovania

Riešenie konfliktov a stereotypov v triede

Práca s rodičmi a komunitou

Nástroje a techniky na vlastný profesionálny rozvoj v oblasti kultúrnej kompetencie

Odporúčaná literatúra:

Banks, J. A. (2008). An Introduction to Multicultural Education (4th ed.). Allyn & Bacon.

Banks, J. A. (2019). Multicultural Education: Issues and Perspectives. Wiley.

Bendl, S. (2010). Šikana a její řešení. Praha: Grada

Brookfield, S. D. (2017). Becoming a Critically Reflective Teacher (2nd ed.). Jossey-Bass

Čulík, J. (2008). Interkulturní komunikace. Praha: Karolinum.

Gavora, P. (2012). Učiteľ a žiaci v komunikácii. Bratislava: SPN

Gay, G. (2018). Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice (3rd ed.). Teachers College Press.

Ginsberg, M. B., & Wlodkowski, R. J. (2009). Diversity and motivation: Culturally responsive teaching in college (2nd ed.). Jossey-Bass.

Hall, E. T. (1976). Beyond Culture. Anchor Books

Hladký, J. (2012). Interkulturní komunikace: teória a prax. Praha: Grada.

Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). Cultures and Organizations: Software of the Mind. McGraw-Hill.

Kasíková, H. (2009). Kooperativní učení, kooperativní škola. Praha: Portál.

Kraus, B., & Poláček Šolcová, I. (2011). Interkulturní psychologie. Praha: Grada.

Mužík, J. (2007). Pedagogika multikulturní výchovy. Praha: Grada

Nieto, S. (2017). Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education (7th ed.). Pearson.

Pavlovská, M. (2014). Prevence konfliktů v multikulturním prostředí školy. Praha: Grada.

Švec, Š. (1999). Sebareflexia v práci učitele. Bratislava: IRIS.

Vašutová, J. (2007). Profesní rozvoj učitele. Praha: Pedagogická fakulta UK.

Zeichner, K. M., & Liston, D. P. (2013). Reflective Teaching: An Introduction (2nd ed.). Routledge.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, anglický

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava a odovzdanie zadaných úloh): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: *doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.***Dátum poslednej zmeny:** *1.10.2024***Schválil:** *doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.***INFORMAČNÝ LIST PREDMETU****Vysoká škola:** *Prešovská univerzita v Prešove***Fakulta/pracovisko:** *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín***Kód predmetu:** *9UROS/LINGV/24***Názov predmetu:** *Lingvistický výskum***Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:***prednáška, seminár**1/1 týždenne - denné štúdium**metóda kombinovaná***Počet kreditov:** *2***Odporúčaný semester štúdia:** *3.***Stupeň vysokoškolského štúdia:** *2.***Podmieňujúce predmety:****Podmienky na absolvovanie predmetu:** *výskumný projekt**Účasť na seminároch je povinná.**Priebežné plnenie domácich заданий.**Realizácia vlastného empirického a prezentácia jeho výsledkov.**Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:**(1)aktívna práca na seminároch a priebežné plnenie domácich заданий: 50%,**(2) realizácia vlastného výskumného projektu a prezentácia jeho výsledkov : 50%,**Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.*

Výsledky vzdelávania:*Vedomosti*

Študent vie charakterizovať jazykový výskum. Vie opísať základné metódy v jazykovednom výskume.

Zručnosti

Študent dokáže nadobudnuté poznatky implementovať do jednoduchých lingvistických projektov. Ovláda princípy zberu údajov a vie naplánovať jednoduchý lingvistický výskum.

Kompetencie

Študent dokáže relevantné zdroje využiť pri vypracovaní vlastného výskumného projektu projektu.

Stručná osnova predmetu:

Jazykový výskum.

Zložky jazykovedného výskumu.

Spôsob zbierania lingvistických údajov.

Praktické ukážky spôsobu zbierania lingvistických údajov týkajúce sa rómskeho jazyka.

Metódy analýzy dát.

Praktické ukážky analýzy dát.

Spôsob vyhodnocovania a interpretácie údajov.

Príprava vlastného projektu.

Prezentácia vlastného výskumného projektu a vyhodnocovanie projektov.

Odporúčaná literatúra:

DOLNÍK, J., VŠEOBECNÁ JAZYKOVEDA (Opis a vysvetľovanie jazyka). [online]. Dostupné z: https://www.juls.savba.sk/attachments/pub_vseobecna_jazykoveda/vseobecna_jazykoveda.pdf

Robert J. Podesva Devyani Sharma (eds.). 2013. Research Methods in Linguistics. Cambridge: CUP

Litosseliti, L., (ed.). 2010. Research Methods in Linguistics. London/New York: Continuum International Publishing Group.

Rácová, A., 1995. Indické pramene slovnej zásoby rómskeho jazyka. In: Rómsky jazyk v Slovenskej republike. Bratislava: štúdio DD. s. 14 – 18.

Rácová, A., 1995. Vývoj lexiky slovenskej rómčiny. In: Jazykovedný časopis. Roč. 46, č. 2, s. 100 – 106.

SOKOLOVÁ, M. a kol. Možnosti a medze lingvistického výskumu v Slovenskom národnom korpuse. [online]. Dostupné z: https://korpus.sk/wp-content/uploads/uploaded/documents/publications/bibliography/2006_Sokolov%C3%A1_%C5%A0imkov%C3%A1_Ivanov%C3%A1_Mo%C5%BEnosti_a_medze_lingvistick%C3%A9ho_v%C3%BDskumu_v_SNK.pdf

Časopisy

Romano džaniben

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, český, anglický

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová**Dátum poslednej zmeny:** 1.10.2024**Schválil:** doc. Anna Orsós, PhD.**INFORMAČNÝ LIST PREDMETU****Vysoká škola:** Prešovská univerzita v Prešove**Fakulta/pracovisko:** Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín**Kód predmetu:** 9UROS/OBHDP/24**Názov predmetu:** Obhajoba diplomovej práce**Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:****Počet kreditov:** 14**Odporúčaný semester štúdia:** 4.**Stupeň vysokoškolského štúdia:** 2.**Podmieňujúce predmety:****Podmienky na absolvovanie predmetu:**

Pri vypracovaní diplomovej práce sa študent riadi pokynmi svojho školiteľa a Smernicou o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní vydanou Prešovskou univerzitou v Prešove. Rozsah práce môže určiť školiace pracovisko, pričom odporúčaný rozsah (od úvodu po záver, vrátane) je 50 až 70 normostrán (90 000 až 126 000 znakov). Štruktúru práce a formálnu úpravu práce určuje po dohode so školiteľom Smernica čl. 6.

Konečný variant diplomovej práce zviazaný v pevnej väzbe odovzdá diplomant na katedre, ktorá vypísala tému práce. Termín odovzdania diplomových prác je stanovený v harmonograme príslušného akademického roka.

Diplomová práca sa odovzdáva v dvoch vytlačených exemplároch, jej elektronickú verziu, ktorá musí byť identická s tlačенou verziou, vloží študent do systému evidencie záverečných prác vo formáte PDF, a to najneskôr do siedmich dní od odovzdania tlačenej verzie. V centrálnom registri záverečných prác sa posudzuje originalita práce. O výsledku kontroly originality sa vyhotovuje protokol o originalite záverečnej práce. Kontrola originality je nevyhnutnou

podmienkou obhajoby. Na základe výsledku prekryvania práce s inými prácami školiteľ rozhodne, či práca môže byť predmetom obhajoby.

Súčasťou odovzdania práce je uzatvorenie licenčnej zmluvy o použití digitálnej rozmnoženiny práce medzi autorom a Slovenskou republikou v zastúpení univerzity. Po vložení práce do EZP PU predloží autor bezodkladne školiacemu pracovisku ním podpísaný návrh licenčnej zmluvy, ktorý do 30 dní od zaslania práce do CRZP musí byť podpísaný povereným zástupcom univerzity (vedúcim zamestnancom školiaceho pracoviska).

Diplomovú prácu posudzuje vedúci diplomovej práce a oponent, ktorí vypracujú posudky podľa stanovených kritérií.

Školiteľ diplomovej práce posudzuje najmä:

- splnenie cieľ diplomovej práce,
- stupeň samostatnosti a iniciatívy diplomanta pri spracovaní témy, spolupráca so školiteľom,
- logickú stavbu diplomovej práce,
- adekvátnosť použitých metód, metodológia,
- odbornú úroveň práce, hĺbku a kvalitu spracovania témy,
- prínos práce, možnosť využitia výsledkov,
- prácu s literatúrou, relevantnosť použitých zdrojov vo vzťahu k téme a cieľu práce,
- formálnu stránku práce.

Oponent diplomovej práce posudzuje najmä:

- aktuálnosť a vhodnosť témy práce,
- stanovenie cieľa práce a jeho naplnenie,
- logickú stavbu diplomovej práce, nadväznosť kapitol, ich proporcionalitu,
- priliehavosť a vhodnosť použitých metód, metodológia,
- odbornú úroveň práce, hĺbku a kvalitu spracovania témy,
- prínos práce,
- prácu s odbornou literatúrou,
- formálnu stránku práce.

Komisia pre štátne skúšky na neverejnom zasadnutí zhodnotí priebeh obhajoby a rozhodne o klasifikácii. Pri klasifikácii komplexne posudzuje kvalitu diplomovej práce a jej obhajobu, s prihliadnutím na posudky a priebeh obhajoby a hodnotí jednou spoločnou známku. Výsledné hodnotenie môže byť rovnaké ako v posudkoch, ale môže byť aj lepšie, resp. horšie, v závislosti od priebehu obhajoby. Rozhodnutie o výsledku obhajoby vyhlási predseda komisie verejne spolu s výsledkom príslušnej štátnej skúšky.

Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:

- 14 kreditov = 420 hod.
- samostatné vyhľadávanie a štúdium odbornej literatúry,
- samostatná práca – spracúvanie súčasného stavu problematiky, stanovenie cieľa výskumu a výskumných metód, realizácia výskumu, štylizácia práce, záverečná korektúra, príprava na obhajobu (úvodná prezentácia práce, reakcie na posudky), realizácia obhajoby

V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude obhajoba prebiehať nariadenou dištančnou formou.

Záverečné hodnotenie:

Štátna skúška

Výsledky vzdelávania:*Získané vedomosti:*

Absolvent predmetu ovláda základné terminologické inštrumentárium, metodológiu výskumu a pozná register metód jazykovednej a literárnovednej práce.

Získané zručnosti:

Absolvent predmetu dokáže preukázať úroveň vedomostí, znalostí a zručností, ktoré získal počas štúdia, pri riešení výskumnej úlohy z jazykovedy, literárnej vedy alebo reálií.

Získané kompetencie:

Absolvent predmetu je kompetentný prezentovať výsledok vlastného výskumu a dodržať požiadavky kladené na obhajobu diplomovej práce z obsahového aj formálneho hľadiska. Dokáže reagovať na podnety v diskusii a je kompetentný kultivovane odpovedať na otázky oponenta a členov komisie.

Stručná osnova predmetu:

Obhajoba diplomovej práce má ustálený priebeh:

- *Úvodné slovo diplomanta, prezentácia výsledkov záverečnej práce.*
- *Prednesenie hlavných bodov z písomných posudkov školiteľa a oponenta.*
- *Zodpovedanie diplomanta na otázky školiteľa a oponenta.*
- *Odborná rozprava o diplomovej práci s otázkami na diplomanta.*

Diplomovú prácu má komisia počas obhajoby k dispozícii. Úvodné slovo diplomanta by malo obsahovať predovšetkým tieto časti:

- *Stručné zdôvodnenie výberu témy, jej aktuálnosti, praktického prínosu.*
- *Objasnenie cieľov a metodiky práce.*
- *Hlavné obsahové problémy práce.*
- *Závery a praktické odporúčania, ku ktorým diplomant dospel.*

Pri prezentácii má diplomant k dispozícii vlastný exemplár diplomovej práce, prípadne písomne pripravené úvodné vystúpenie. Prejav prednesie samostatne. Môže využiť počítačovú techniku. Úvodné vystúpenie má byť krátke, nemalo by presiahnuť desať minút.

Odporúčaná literatúra:

ČMEJRKOVÁ, S. – DANEŠ, F. – SVĚTLÁ, J., 1999. *Jak napsat odborný text*. 1. vyd. Voznice: Leda, 1999. 255 s.

GONDA, V., 2003. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. Bratislava: Elita, 2003. 124 s.

KATUŠČÁK, D., 2004. *Ako písať diplomové atď. práce*. Nitra: Enigma, 2004. 162 s.

KATUŠČÁK, D., 2004. *Ako písať vysokoškolské a kvalifikačné práce*. 3. dopl. vyd. Nitra: Enigma, 2004. 162 s.

KIMLIČKA, Š., 2002. *Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre „klasické“ aj elektronické zdroje*. Bratislava: Stimul, 2002. 82 s.

MEŠKO, D. – KATUŠČÁK, D. – FINDRA, J. a kol., 2005. *Akademická príručka*. 2. vyd. Martin: Osveta, 2005. 496 s.

ŠANDEROVÁ, J.: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Sociologické nakladatelství 2005.

Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní. Dostupné na:

<http://www.pulib.sk/web/data/pulib/subory/stranka/ezp-smernica2019.pdf>

VIŠŇOVSKÝ, L., P. ZOLYOMIOVÁ a J. BRINCKOVÁ, 2007. *Metodika diplomovej práce*. ISBN 978-80-8083-374-9.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: <i>slovenský</i>																	
Poznámky: <i>predmet štátnej skúšky</i> <i>Štandardná záťaž: 420 hod. (individuálna práca študenta, individuálne konzultácie)</i>																	
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>A</td> <td>B</td> <td>C</td> <td>D</td> <td>E</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>a</td> <td>b</td> <td>c</td> <td>d</td> <td>e</td> <td>f</td> </tr> </table>						A	B	C	D	E	FX	a	b	c	d	e	f
A	B	C	D	E	FX												
a	b	c	d	e	f												
Vyučujúci: <i>Komisia pre štátne skúšky</i>																	
Dátum poslednej zmeny: <i>1.10.2024</i>																	
Schválil: <i>Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof.</i>																	

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/PLTVR/24</i>	Názov predmetu: <i>Práca s rómskym literárnym textom vo vyučovaní rómskeho jazyka</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: • <i>prednáška, seminár</i> • <i>1/1 týždenne- denné štúdium</i> • <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: <i>2</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>3. semester, 2. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>2.</i>	
Podmieňujúce predmety:	

Podmienky na absolvovanie predmetu: priebežné hodnotenie

Predmet je ukončený priebežným hodnotením.

Celkovo študent môže získať v predmete 40 b. V priebehu semestra získa študent maximálne 10 b. za písomné vypracovanie teoretického zadania. Za aktívnu účasť na seminároch môže študent získať maximálne 10 b. V závere semestra študent vypracuje seminárnu prácu (metodické portfólio zamerané na implementáciu rómskych literárnych textov do vyučovania rómskeho jazyka) za ktoré môže získať maximálne 20 b. Kredity budú udelené študentovi, ktorý získa za všetky súčasti priebežného hodnotenia minimálne 20 b.

Záverečné hodnotenie:

Celkové hodnotenie predmetu bude realizované v súlade so Študijným poriadkom PU v Prešove podľa klasifikačnej stupnice, ktorú tvorí šesť klasifikačných stupňov. Kritériá úspešnosti sú pre jednotlivé stupne nasledovné:

A: 100,00 – 90,00 %,

B: 89,99 – 80,00 %,

C: 79,99 – 70,00 %,

D: 69,99 – 60,00 %,

E: 59,99 – 50,00 %,

FX: 49,99 a menej %.

Výsledky vzdelávania:***Vedomosti***

Študent je schopný objasniť konceptuálne východiská rozvíjania literárnej kompetencie žiakov vo vzdelávaní, dokáže objasniť a zdôvodniť výstupy, ciele, obsah, proces a metodiku rozvíjania produkčnej textovej kompetencie žiaka v rómskom jazyku. Vie sa orientovať v obsahovom a výkonovom štandarde literárnej zložky predmetu rómsky jazyk a literatúra (vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia) pre nižší sekundárny a sekundárny stupeň vzdelávania.

Zručnosti

Študent nadobudne zručnosť aplikácie vhodných edukačných metód do vzdelávacieho procesu, ktoré sa týkajú rozvíjania literárnej kompetencie žiakov a navrhovať edukačné postupy podľa fáz procesu recepcie literárneho textu, uplatňovať metodické postupy a rôzne druhy čítania v didaktickej komunikácii.

Kompetencie

Študent získa kompetenciu aplikovať znalosti a didaktické zručnosti týkajúce sa rozvíjania literárnej kompetencie žiaka pri tvorbe edukačného projektu; vzdelávacích plánov a príprav na vyučovaciu hodinu. Nadobudne kompetenciu plánovať učebné činnosti žiakov s ohľadom na prepojitelnosť vzdelávacích obsahov (rómsky jazyk, literatúra a sloh) a uplatniť pri tom svoje analytické schopnosti, kreativitu a schopnosť uvažovať v súvislostiach.

Stručná osnova predmetu:

Edukačná a jazyková hodnota príbehov v rómskom jazyku vo vzdelávacom procese.

Kompozícia a typológia príbehov v rómskom jazyku.

Výber a adaptácia príbehu v rómčine pre sprostredkovanie gramatických štruktúr rómskeho jazyka.

Metóda storytelling vo vzdelávaní v rómskom jazyku.

Dramatizácia a produkčné jazykové aktivity po realizácii metódy storytelling.

Príprava na vyučovaciu hodinu rómskeho jazyka, literatúry a reálií.

Odporúčaná literatúra:

GAVORA, P., 2008. *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Bratislava: Enigma 2008.

KESSELOVÁ, J., 2005. *Porozumenie textu ako znovuoživený lingvo-didaktický problém. Slovo o slove*. Zborník Katedry komunikačnej a literárnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity. Prešov, Pedagogická fakulta, roč. 11, s. 62 – 72.

KLIMOVIČ, M., 2016. *Detský pisateľ v procese tvorby textu*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity. Dostupné na: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Klimovic3>

KLIMOVIČ, M., 2009. *Tvorivé písanie v primárnej škole*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2012. *Kognitívne aspekty vyučovania materinského jazyka v primárnej edukácii*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

LIPTÁKOVÁ, Ľ., 2015. *Integrovaná didaktika slovenského jazyka a literatúry pre primárne vzdelávanie*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta

OBERT, V., 2003. *Rozvíjanie literárnej kultúry žiakov*. Bratislava: Vydavateľstvo Poľana.

PALENČÁROVÁ, J., KESSELOVÁ, J., a KUPCOVÁ, J., 2003. *Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá.

PENNAC, D., 2012. *Trápenia so školou*. Bratislava: Artforum.

PISA. Program medzinárodného hodnotenia žiakov (čitateľská gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ). Národné správy. Zbierky úloh. Ďalšie dokumenty. NÚCEM. Dostupné: <https://www.nucem.sk/sk/merania/medzinarodne-merania/pisa>

PRŠOVÁ, E., 2010. *Rozvoj literárnej kompetencie metódami tvorivej dramatiky*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.

PRŠOVÁ, E., 2015. *Literárny text v komunikačno-zážitkovom vyučovaní*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela. Dostupné na: <https://publikacie.umb.sk/humanitne-vedy/slovensky-jazyk-a-literatura/literarny-text-v-komunikacno-zazitkovomvyucovaní.html>

RUSŇÁK, R., 2009. *Svetová literatúra pre deti a mládež v didaktickej komunikácii*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta. Dostupné na: <https://www.unipo.sk/public/media/20141/Svetova-literatura.pdf>

RUSŇÁK, R., 2017. *(Ne)samozrejmé kapitoly z literatúry pre deti a mládež*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

RUSŇÁK, R., a BACHUROVÁ, T., 2021. *Tematika straty, smrti a bolesti v literatúre pre deti a mládež a jej didaktická interpretácia v primárnom vzdelávaní*. Prešov: Prešovská univerzita, Pedagogická fakulta.

SITNÁ, D., 2009. *Metody aktívneho vyučovania: Spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál.

Štátny vzdelávací program, Rómsky jazyk a literatúra. https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/romsky_jazyk_isced3.pdf

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenčina, rómčina

Poznámky: povinne voliteľný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 22 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 12 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof., garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru
Mgr. Jana Gáborová Kroková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny:

1.10.2024

Schválil: *Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: *Prešovská univerzita v Prešove*

Fakulta/pracovisko: *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín*

Kód predmetu: *9UROS/PLTEX/24*

Názov predmetu: *Preklad literárnych textov*

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- prednáška, seminár*
- 1/2 týždenne- denné štúdium*
- metóda kombinovaná*

Počet kreditov: *3*

Odporúčaný semester štúdia: *3. semester, 2. ročník*

Stupeň vysokoškolského štúdia: *2.*

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška

Na úspešné absolvovanie predmetu je potrebné absolvovať nasledovné súčasti:

- 1. Vyžaduje sa aktívne zapájanie sa do diskusií na seminároch počas celého semestra – max 20 b.*
- 2. V priebehu semestra študent odovzdáva priebežné zadania, vždy s novým analyzovaným textom. Cieľom zadania je reflektovať jednotlivé texty, študent si zapíše všetky svoje postrehy. Vypracované zadania tvoria podklad pre diskusiu na seminároch. – max 20 b.*

Na úspešné absolvovanie predmetu je nevyhnutné z každej časti dosiahnuť výsledok min. 50 %.

Záverečné hodnotenie: skúška

Pre úspešné absolvovanie predmetu študent odovzdá záverečnú prácu, ktorá bude mať analytický charakter. Téma práce je komparácia a kritické hodnotenie originálu a prekladu. – max 60 b.

V súlade so Študijným poriadkom Prešovskej univerzity pre získanie hodnotenia A je potrebné dosiahnuť bodové hodnotenie v rozmedzí 100 – 90b, pre hodnotenie B sumu bodov 89 – 80b, pre hodnotenie C 79 – 70b, pre hodnotenie D 69 – 60b, pre hodnotenie E 59 – 50b. Bodové rozmedzie 50 – 0b bude ohodnotených hodnotením FX.

Výsledky vzdelávania:**Vedomosti**

Študent pozná autorskú tvorbu vybraných rómskych spisovateľov a umelecký preklad ich tvorby. Rozumie významu prekladovej umeleckej tvorby a kontextom umeleckého prekladu, aplikuje doteraz získané vedomosti z príbuzných predmetov (rómsky jazyk, literatúra a reálie) pri prekladovej analýze umeleckých textov.

Zručnosti

Študent dokáže tvoriť vlastnú kritickú interpretáciu prekladových textov z rómskeho jazyka do slovenského jazyka a zo slovenského jazyka do rómskeho jazyka. Je schopný identifikovať problematické miesta v origináli a v preklade. Integruje pri vyhodnocovaní prekladu a originálu doterajšie vedomosti z príbuzných predmetov (rómsky jazyk, literatúra a reálie).

Kompetencie

Študent získa kompetenciu aplikovať znalosti do vyhodnocovania rôznych aspektov rómskeho umeleckého textu, originálu i prekladu, dokáže si zvoliť vlastnú perspektívu interpretácie textu a využívať pri tom kritické myslenie.

Stručná osnova predmetu:

Cieľom predmetu je predstaviť problematiku umeleckého prekladu rómskej literatúry do slovenského jazyka. Je dôležité uvedomiť si, že preklad nie je len transformáciou formálnych aspektov jazyka, ale i významových, kontextových a kultúrnych súvislostí.

Význam prekladovej umeleckej tvorby

Texty a kontexty umeleckého prekladu

Poetika umeleckého prekladu

Preklad ako tvorba

Preklad ako umenie

Kultúrne súvislosti spojené s umeleckým prekladom

Prekladová tvorba prekladateľov zo slovenského jazyka do rómskeho jazyka

Prekladová tvorba prekladateľov z rómskeho jazyka do slovenského jazyka

Poetika umeleckého prekladu

Odporúčaná literatúra:

ANDRIČÍK, M., 2004. K poetike umeleckého prekladu. Levoča: Modrý Peter.

BEDNÁROVÁ-GIBOVÁ, K., 2012. Non-literary and Literary Text in Translation. Prešov: Prešovská univerzita.

KOPTOVÁ, A., 1995. Romčina do vrecka. Košice: Pezolt.

KOPTOVÁ, A., 2011. Slovensko-rómsky rómsko-slovenský slovník. Košice: Lagarto.

HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1973. Základy romštiny. Praha: Academia.

HORŇÁKOVÁ, M. 2020. Rómsko-slovenský frazeologický slovník. Košice: Nadácia dobrá rómska víla Kesaj

LACKOVÁ, E., 1992. Rómske rozprávky. Košice: Východoslovenské nakladateľstvo. KZORN

LACKOVÁ, E., 2005. Mŕtvi sa nevracajú. Prešov: OZ Jekhetane – Spolu

LACKOVÁ, E., 2022. Narodila som sa pod šťastnou hviezdou. Bratislava: Brak.

OLÁH, V. 2006. Amaro drom pal o Uduť. Praha: Matice rómska.

RÚFUS, M., 2023. Nové modlitbičky/Neve mangipena, zo slovenského originálu preložila Anna Koptová. Košice: Nadácia dobrá rómska víla Kesaj

VILKOVSKÝ, J., 1984. Preklad ako tvorba. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ZAMBOR, J., 2000. Preklad ako umenie. Bratislava: Univerzita Komenského.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenčina, rómčina*

Poznámky: *povinný predmet*

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 39 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 31 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: *uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu*

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof., garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru
Mgr. Jana Gáborová Kroková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny:

1.10.2024

Schválil: *Doc. Anna Orsós, PhD., univ. prof.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: *Prešovská univerzita v Prešove*

Fakulta/pracovisko: *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín*

Kód predmetu: *9UROS/SOCLG/24*

Názov predmetu: *Sociolingvistika*

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

prednáška, seminár

1/1 týždenne- denné štúdium

metóda kombinovaná

Počet kreditov: *3*

Odporúčaný semester štúdia: *1.*

Stupeň vysokoškolského štúdia: *2.*

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu: skúška

Účasť na seminároch je povinná.

Priebežné plnenie domácich заданий.

Študenti absolvujú písomný test.

Predmet je ukončený skúškou, ktorá sa realizuje v skúškovom období.

Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:

(1)aktívna práca na seminároch a priebežné plnenie domácich заданий: 50%,

(2) písomný test: 50%

Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.

Výsledky vzdelávania:**Vedomosti**

Študent vie uviesť a vysvetliť základné sociolingvistické pojmy a termíny a vie ich správne využívať pri opise a charakteristike jazyka. Je schopný správne a logicky popísať vybraný sociolingvistický jav opierajúc sa o rómsky text. Študent získa komplexný prehľad o predmete, zameraní a metódach sociolingvistického výskumu jazyka, má vedomosti o existujúcich sociolingvistických prácach domácej i zahraničnej sociolingvistiky. Rozumie základným rozdielom medzi systémovou lingvistikou a sociolingvistikou.

Zručnosti

Študent je schopný aplikovať získané teoretické poznatky, pripraviť a zrealizovať vlastný sociolingvistický výskum, dokáže orientovať sa v základnej teoretickej a časopiseckej literatúre v oblasti sociolingvistiky, na základe osvojených poznatkov vie pracovať s odbornou literatúrou (s primárnymi a sekundárnymi zdrojmi) a vyhľadávať informácie v informačných knižných databázach.

Kompetencie

Študent vie komunikovať odborne s využitím odbornej terminológie o sociolingvistike rómskeho jazyka, dokáže kriticky interpretovať a analyzovať teoretické poznatky, dokáže sa rozhodnúť na základe vlastného úsudku, ktorú literatúru použije pri realizácii výskumu a prejavuje logické myslenie pri spracovaní výskumu.

Stručná osnova predmetu:

Úvod: rómčina, lingvistika, sociolingvistika, romistická sociolingvistika.

Výskumné metódy sociolingvistiky a výskumná etika.

Bilingvizmus, multilingvizmus, diglosia.

Etnolingvistická vitalita.

Uchovanie jazyka a zmena.

Revitalizácia jazyka.

Jazyk a identita, jazykové postoje.

Jazyková socializácia.

Akvizícia druhého jazyka, etnolekt.

Striedanie kódov, pararómčiny.

Jazykové práva.

Rómčina a škola.

Jazykové plánovanie.

Oporúčaná literatúra:

BOŘKOVCOVÁ, M., 2006. Sociální proměny etnolektu. In. Bořkovcová, M. Romský etnolekt češtiny. Praha: Signeta, s. 107—116.

- CHROMÝ, J., 2014. *Základy sociolingvistiky*. Praha: Karolinum. ISBN: 978-80-246-2644-4.
- FILIPOVIĆ, J., 2015. Vzdělávání v romském jazyce v Srbsku z pohledu projektu QualiRom. In *Romano džaniben*. Roč. 22, č. 2, s. 51–68.
- HALWACHS, D. W., 2011. *Language planning and media: the case of Romani*. In *Current Issues in Language Planning*. [online]. Roč., 12, č. 3, s. 381–401. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14664208.2011.604964>
- HÜBSCHMANNOVÁ, M., 1976. K jazykové situaci Romů v ČSSR (Sociolingvistický pohled). In *Slovo a slovesnost*. [online]. Roč. 37, č. 4, 328–336. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2411>
- KRINKOVÁ, Z., 2016. Několik úskalí studia španělského caló. In *Romano džaniben*. Roč. 23, č. 1, s. 7–26.
- MATRAS, Y., 2002. *Romani Sociolinguistics*. In Matras, Y. *Romani. A Linguistic Introduction*. Cambridge: University Press, s. 238–250.
- MILROYOVÁ, L. a GORDON, M., 2012. *Sociolingvistika: Metody a interpretace*. Prekl. J. Chromý. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2125-8. (vybrané části)
- ŠATAVA, L., 2009. Malé etnické a jazykové skupiny – současné aktivity na poli přetrvání a revitalizace identity a jazyka (teorie a praxe). In Šatava, L. *Jazyk a identita etnických menšin*. Praha: SLON, s. 31–62.
- RÉGER, Z. a GLEASON, J. B., 1991. *Romani child-directed speech and children's language among Gypsies in Hungary*. In *Language in Society*. [online]. Roč.20, č. 04, s. 601–617. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S0047404500016742>
- Wei, L., 2003. *Dimenzie bilingvizmu*. In: Štefánik, Jozef. *Antológia bilingvizmu*. Bratislava: AEP, s. 24–38.
- YAGMUR, K., Ehala, M., 2011. *Tradition and innovation in the Ethnolinguistic Vitality theory*. In *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. [online]. Roč. 32, č. 2, s. 101–110. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/01434632.2010.541913>
- ZAHOVA, S., 2013. *Gypsies/Roma in Montenegro: Group identity and the role of language*. In Schrammel-Leber, Barbara a Barbara Tiefenbacher (Eds.). *Romani V. Papers from the Annual Meeting of the Gypsy Lore Society, Graz 2011*. Graz: Grazer Romani Publikationen, s. 81-96.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, český, anglický

Poznámky: povinný predmet

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
A	B	c	d	e	f

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/SPRAX1/24

Názov predmetu: Súvislá pedagogická prax
1

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

Inštruktáž a prax na cvičných školách: ZŠ

25 hodín (2 hodiny náčuvy, 10 hodín výstupov, 10 hodín rozborov výstupov, 3 hodiny asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)

Metóda kombinovaná

Počet kreditov: 2

Odporúčaný semester štúdia: 2. semester, 1. ročník

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety: 9UROS/DIDRJ/24 Didaktika rómskeho jazyka, 9UROS/DIRL1/24 Didaktika rómskej literatúry

Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet je hodnotený ako „absolvoval“ na odporúčanie cvičného učiteľa. Na získanie kreditov je študent povinný podľa podmienok cvičnej školy a cvičného učiteľa realizovať najmenej 2 hodiny náčuvov, 10 hodín výstupov a tomu zodpovedajúci počet rozborov odučených hodín na ZŠ podľa rozpisu Oddelenia pre pedagogickú prax Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie FHPV PU v Prešove. Súčasťou praxe je aj asistentská činnosť a mimotriedna a mimoškolská činnosť v rozsahu 3 hodín prezenčne. Na základe aktivít študenta v rámci školy vypracuje cvičný učiteľ Hodnotenie študenta, v ktorom napíše odporúčanie – udeliť – neudeliť kredity za vykonanú prax.

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti:

Študent:

- má hlboké a prierezové vedomosti potrebné na výučbu konkrétneho predmetu vlastnej aprobácie v nižšom sekundárnom vzdelávaní;
- má poznanie a je spôsobilý pripraviť, plánovať, realizovať a hodnotiť vyučovaciu hodinu na konkrétne témy, vrátane správnej diagnostiky a hodnotenia žiaka a celého vyučovacieho procesu;
- ovláda povinnosti učiteľa vo vzťahu k riadeniu edukačného procesu aj vo vzťahu k úlohám vyplývajúcim mimo neho;
- pozná a ovláda prácu s kurikulárnymi dokumentmi;

- pozná kompetencie učiteľa nižšieho stredného vzdelávania, spoločenské postavenie a morálnu zodpovednosť za výsledky vzdelávania a vlastný profesijný rast.

Získané zručnosti:

Študent:

- vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, integrovať ich a využívať v edukačnom procese nižšieho sekundárneho vzdelávania a v učiteľskej profesii;
- dokáže tvorivým spôsobom plánovať, realizovať a hodnotiť edukačný proces v súlade s rešpektovaním vývinových a individuálnych špecifik edukantov nižšieho stredného vzdelávania;
- vie pracovať zo základným kurikulárnym dokumentom – Štátny vzdelávací program pre nižšie stredné vzdelávanie a vie aplikovať výsledky vzdelávania do ŠkVP, tematického plánu učiteľa; vie prispôbiť profil absolventov daného stupňa vzdelávania v súlade s podmienkami školy;
- dokáže správne špecifikovať ciele vyučovacieho procesu, overiť metódy, prostriedky a formy výučby;
- dokáže relevantne argumentovať s cvičným učiteľom o vhodnosti plánovania a realizácie konkrétnych vyučovacích hodín, na základe čoho nadobúda sebareflexný obraz o úrovni svojich schopností a zručností, čím sa na základe skúsenostného učenia a získaných zručností dostáva na vyššiu úroveň profesijného rozvoja v danom stupni vzdelávania.

Získané kompetencie:

Študent:

- študent dokáže riešiť výchovno-vzdelávacie potreby v edukačnom procese a mimo neho v rámci nižšieho stredného vzdelávania;
- dokáže samostatne koordinovať edukačný proces konkrétnych vyučovacích hodín, zodpovedne komunikovať, rozhodovať sa a flexibilne prispôbiť sa podľa daných podmienok vyučovania;
- je pripravený nieť zodpovednosť za kvalitu edukačného procesu, hodnotenie edukantov a samotný edukačný proces;
- s cvičným učiteľom a ďalšími odborníkmi vie komunikovať o pedagogicko-psychologických komponentoch týkajúcich sa edukácie v nižšom strednom vzdelávania a vie poskytnúť relevantné argumenty na svoju obhajobu;
- je schopný inovatívne a kreatívne plánovať vyučovanie na konkrétnu tému;
- je autonómny a samostatný pri získavaní, triedení, formulovaní informácií súvisiacich s profesijným rozvojom v danom stupni vzdelávania, čím preukazuje, že má rozvinuté kompetencie a intelektuálne cnosti potrebné na výkon profesie učiteľa nižšieho stredného vzdelávania.

Stručná osnova predmetu:

Odporúčaná literatúra:

ČERNOTOVÁ, M. a kol. 2010 Manuál pre študentov a cvičných učiteľov k pedagogickej praxi. Prešov, FHPV PU ISBN 978-80-555-0221-2

ČERNOTOVÁ, M a kol. Cviční učelia. Prešov: FHPV PU ISBN 978-80-555-0222-9

DOUŠKOVÁ, A. – Š. Porubský, 2004 Vedenie študentov na odbornej učiteľskej praxi. B. Bystrica: UMB ISBN 978-80-8055-899-4

FERENCOVÁ, J., KOSTURKOVÁ, M. 2020. Kapitoly z didaktiky: od učenia sa k vyučovaniu. 1. vyd. Prešov: Rokus, 2020. 254 s. ISBN 978-80-89510-92-4.

Kol. aut. : 1999 Budoucí učitele na souvislé praxi. Brno: Paido, ISBN 80-85931-56-7

KOSTURKOVÁ, M. 2019. Teaching Slovak language and literature in the 1st grade of grammar schools: the verification of the development of critical thinking of pupils. In: Journal of Language and Cultural Education. ISSN 1339-4045. ISSN 1339-4584. Roč. 7, č. 2 (2019), s. 173-187.

KOSTURKOVÁ, M., FERENCOVÁ, J. 2019. Stratégie rozvoja kritického myslenia : kritické argumentovanie, debatovanie, písanie a organizovanie poznatkov. 1. vyd.- Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2019. 236 s. ISBN 978-80-571-0049-2. ISBN 978-80-571-0050-8.

KYRIACOU, Ch. Klíčové dovednosti učitele. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-434-2.

MIHÁLIK I. 1987 Analýza vyučovacej hodiny. Bratislava: SPN

RYS, S. 1977 Hospitace v pedagogické praxi. Praha SPN

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky: povinný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hod.

25 hod. (2 hodiny náčuvy, 10 hodín výstupy, 10 hodín rozbor výstupov, 3 hodín asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)

35 hodín individuálna príprava

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove	
Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín	
Kód predmetu: 9UROS/SPRAX2/24	Názov predmetu: Súvislá pedagogická prax 2
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Inštruktáž a prax na cvičných školách: SŠ</i> <i>25 hodín (2 hodiny náčuvy, 10 hodín výstupy, 10 hodín rozborov výstupov, 3 hodín asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)</i> <i>Metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 3. semester, 2. ročník	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety: 9UROS/DIDRR/24 Didaktika rómskych reálií	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet sa hodnotí ako „absolvoval“ na odporúčanie cvičného učiteľa. Na získanie kreditov je študent povinný podľa podmienok cvičnej školy a cvičného učiteľa realizovať najmenej 2 hodiny náčuvov, 10 hodín výstupov a tomu zodpovedajúci počet rozborov odučených hodín na SŠ podľa rozpisu Oddelenia pre pedagogickú prax Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie FHPV PU v Prešove. Súčasťou praxe je aj asistentská činnosť a mimotriedna a mimoškolská činnosť v rozsahu 3 hodín prezenčne. Na základe aktivít študenta v rámci školy vypracuje cvičný učiteľ Hodnotenie študenta, v ktorom napíše odporúčanie – udeliť – neudeliť kredity za vykonanú prax.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Študent:</i> - má hlboké a prierezové vedomosti potrebné na výučbu konkrétneho predmetu vlastnej aprobácie vo vyššom sekundárnom vzdelávaní; - je spôsobilý pripraviť, plánovať, realizovať a hodnotiť vyučovaciu hodinu na konkrétne témy vlastnej študijnej aprobácie v strednej škole, vrátane správnej diagnostiky a hodnotenia stredoškolačka a celého vyučovacieho procesu; - ovláda povinnosti učiteľa vo vzťahu k riadeniu edukačného procesu aj vo vzťahu k úlohám vyplývajúcim mimo neho; pozná a ovláda prácu s kurikulárnymi dokumentmi; - pozná kompetencia učiteľa vyššieho stredného vzdelávania, spoločenské postavenie a morálnu zodpovednosť za výsledky vzdelávania a ďalší jeho rast a vlastný profesijný profil. Získané zručnosti: <i>Študent:</i> - vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, integrovať ich a využívať v edukačnom procese vyššieho sekundárneho vzdelávania a učiteľskej kariére;	

- dokáže tvorivým spôsobom plánovať, realizovať a hodnotiť edukačný proces v súlade s rešpektovaním vývinových a individuálnych špecifik edukantov vyššieho stredného vzdelávania;
- vie pracovať zo základným kurikulárnym dokumentom – Štátny vzdelávací program pre vyššie stredné vzdelávanie a vie aplikovať výsledky vzdelávania do ŠkVP, tematického plánu učiteľa; vie prispôbiť profil absolventov daného stupňa vzdelávania v súlade s podmienkami školy;
- dokáže správne špecifikovať ciele vyučovacieho procesu, overiť metódy, prostriedky a formy výučby;
- dokáže relevantne argumentovať s cvičným učiteľom o vhodnosti plánovania a realizácie konkrétnych vyučovacích hodín, na základe čoho nadobúda sebareflexný obraz o úrovni svojich schopností a zručností, čím sa na základe skúsenostného učenia a získaných zručností dostáva na vyššiu úroveň profesijného rozvoja v danom stupni vzdelávania.

Získané kompetencie:

Študent:

- študent dokáže riešiť výchovno-vzdelávacie potreby v edukačnom procese a mimo neho v rámci vyššieho stredného vzdelávania;
- dokáže samostatne koordinovať edukačný proces konkrétnych vyučovacích hodín, zodpovedne komunikovať, rozhodovať sa a flexibilne prispôbiť sa podľa daných podmienok vyučovania;
- je pripravený nieť zodpovednosť za kvalitu edukačného procesu, hodnotenie edukantov a samotný edukačný proces;
- s cvičným učiteľom a ďalšími odborníkmi vie komunikovať o pedagogicko-psychologických komponentoch týkajúcich sa edukácie vyššieho stredného vzdelávania a vie poskytnúť relevantné argumenty na svoju obhajobu;
- je schopný inovatívne a kreatívne plánovať vyučovanie na konkrétne tému vlastnej aprobácie;
- je autonómny a samostatný pri získavaní, triedení, formulovaní informácií súvisiacich s profesijným rozvojom v danom stupni vzdelávania, čím preukazuje, že má rozvinuté kompetencie a intelektuálne cnosti potrebné na výkon profesie učiteľa vyššieho stredného vzdelávania.

Stručná osnova predmetu:

Odporúčaná literatúra:

ČERNOTOVÁ, M. a kol. 2010 Manuál pre študentov a cvičných učiteľov k pedagogickej praxi. Prešov, FHPV PU ISBN 978-80-555-0221-2

ČERNOTOVÁ, M a kol. Cviční učelia. Prešov: FHPV PU ISBN 978-80-555-0222-9

DOUŠKOVÁ, A. – Š. Porubský, 2004 Vedenie študentov na odbornej učiteľskej praxi. B. Bystrica: UMB ISBN 978-80-8055-899-4

FERENCOVÁ, J., KOSTURKOVÁ, M. 2020. Kapitoly z didaktiky: od učenia sa k vyučovaniu. 1. vyd. Prešov: Rokus, 2020. 254 s. ISBN 978-80-89510-92-4.

Kol. aut. : 1999 Budoucí učitele na souvislé praxi. Brno: Paido, ISBN 80-85931-56-7

KOSTURKOVÁ, M. 2019. Teaching Slovak language and literature in the 1st grade of grammar schools: the verification of the development of critical thinking of pupils. In: Journal of Language and Cultural Education. ISSN 1339-4045. ISSN 1339-4584. Roč. 7, č. 2 (2019), s. 173-187.

KOSTURKOVÁ, M., FERENCOVÁ, J. 2019. *Stratégie rozvoja kritického myslenia : kritické argumentovanie, debatovanie, písanie a organizovanie poznatkov*. 1. vyd.- Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2019. 236 s. ISBN 978-80-571-0049-2. ISBN 978-80-571-0050-8.

KYRIACOU, Ch. *Klíčové dovednosti učiteľa*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-434-2.

MIHALIK, I. 1987 *Analýza vyučovacej hodiny*. Bratislava: SPN

RYS, S. 1977 *Hospitace v pedagogickej praxi*. Praha SPN

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky: povinný predmet

Štandardná záťaž študenta: 60 hod.

25 hod. (2 hodiny náčuvy, 10 hodín výstupy, 10 hodín rozbor výstupov, 3 hodín asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)

35 hodín individuálna príprava

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/SPRAX3/24

Názov predmetu: Súvislá pedagogická prax
3

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

Inštruktáž a prax na cvičných školách: ZŠ, SŠ

60 hodín (4 hodiny náčuvy, 20 hodín výstupy, 20 hodín rozbor výstupov, 16 hodín asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)

Metóda kombinovaná

Počet kreditov: 3

Odporúčaný semester štúdia: 4. semester, 2. ročník

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety: 9UROS/SPRAX1/24 Súvislá pedagogická prax 1, 9UROS/SPRAX2/24 a Súvislá pedagogická prax 2

Podmienky na absolvovanie predmetu: zápočet

Predmet je hodnotený ako „absolvovanie“ na odporúčanie cvičného učiteľa.

Na získanie kreditov je študent povinný podľa podmienok cvičnej školy a cvičného učiteľa realizovať najmenej 4 hodiny náčuvov, 20 hodín výstupov a tomu zodpovedajúci počet rozborov odučených hodín na ZŠ a SŠ. Súčasťou praxe je aj asistentská činnosť a mimotriedna a mimoškolská činnosť v rozsahu 16 hodín prezenčne. Na základe aktivít študenta v rámci školy vypracuje cvičný učiteľ Hodnotenie študenta, v ktorom napíše odporúčanie – udeliť – neudeliť kredity za vykonanú prax.

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti:

Študent:

- *má rozšírené ďalšie vedomosti potrebné na výučbu konkrétneho predmetu vlastnej aprobácie v nižšom a vyššom sekundárnom vzdelávaní;*
- *je spôsobilý pripraviť, plánovať, realizovať a hodnotiť vyučovaciu hodinu na konkrétne témy vlastnej študijnej aprobácie v základnej a strednej škole, vrátane správnej diagnostiky a hodnotenia edukanta a celého vyučovacieho procesu;*
- *ovláda povinnosti učiteľa vo vzťahu k riadeniu edukačného procesu aj vo vzťahu k úlohám vyplývajúcim mimo neho; pozná a ovláda prácu s kurikulárnymi dokumentmi pre základné a stredné školy;*
- *ovláda základné, aplikované a hraničné disciplíny, ďalšie teórie pedagogiky a psychológie; vie ich integrovať a overiť vo vzťahu k praxi na jednotlivých stupňoch vzdelávania;*
- *pozná a vie rozlíšiť psychodidaktické, odborné, komunikačné, interpersonálne a intrapersonálne kompetencia učiteľa nižšieho a vyššieho stredného vzdelávania, spoločenské postavenie a morálnu zodpovednosť za výsledky vzdelávania a ďalší jeho rast a vlastný profesijný profil.*

Získané zručnosti:

Študent:

- *vie aktívnym spôsobom získavať nové znalosti a informácie, integrovať ich a využívať v edukačnom procese nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania a v učiteľskej kariére;*
- *dokáže tvorivým spôsobom plánovať, realizovať a hodnotiť edukačný proces v súlade s rešpektovaním vývinových a individuálnych špecifik edukantov nižšieho a vyššieho stredného vzdelávania;*
- *vie pracovať zo základným kurikulárnym dokumentom – Štátny vzdelávací program pre nižšie a vyššie stredné vzdelávanie a vie aplikovať výsledky vzdelávania do ŠkVP, tematického plánu učiteľa; vie prispôbiť profil absolventov daného stupňa vzdelávania v súlade s podmienkami školy;*
- *dokáže správne špecifikovať ciele vyučovacieho procesu, overiť metódy, prostriedky a formy výučby a to v súlade so vývinovými obdobiami a špecifikami edukantov;*
- *dokáže relevantne argumentovať s cvičným učiteľom o vhodnosti plánovania a realizácie konkrétnych vyučovacích hodín, na základe čoho nadobúda sebareflexný*

obraz o úrovni svojich schopností a zručností, čím sa na základe skúsenostného učenia a získaných zručností dostáva na vyššiu úroveň profesijného rozvoja v jednotlivých stupňoch vzdelávania (nižšie a vyššie stredné vzdelávanie).

Získané kompetencie:

Študent:

- študent dokáže riešiť výchovno-vzdelávacie potreby v edukačnom procese a mimo neho v rámci nižšieho a vyššieho stredného vzdelávania;
- dokáže samostatne koordinovať edukačný proces konkrétnych vyučovacích hodín, zodpovedne komunikovať, rozhodovať sa a flexibilne prispôbiť sa podľa daných podmienok vyučovania;
- je pripravený nieť zodpovednosť za kvalitu edukačného procesu, hodnotenie edukantov a samotný edukačný proces;
- s cvičným učiteľom a ďalšími odborníkmi vie komunikovať o pedagogicko-psychologických komponentoch týkajúcich sa edukácie nižšieho a vyššieho stredného vzdelávania a vie poskytnúť relevantné argumenty na svoju obhajobu;
- je schopný inovatívne a kreatívne plánovať vyučovanie na konkrétnu tému vlastnej aprobácie;
- je autonómny a samostatný pri získavaní, triedení a formulovaní informácií súvisiacich s profesijným rozvojom v danom stupni vzdelávania, čím preukazuje, že má rozvinuté kompetencie a intelektuálne cnosti potrebné na výkon profesie učiteľa nižšieho a vyššieho stredného vzdelávania.

Stručná osnova predmetu:

Odporúčaná literatúra:

Černotová, M. a kol. 2010 *Manuál pre študentov a cvičných učiteľov k pedagogickej praxi*. Prešov, FHPV PU ISBN 978-80-555-0221-2

Černotová, M a kol. *Cviční učitelia*. Prešov: FHPV PU ISBN 978-80-555-0222-9

Doušková, A. – Š. Porubský, 2004 *Vedenie študentov na odbornej učiteľskej praxi*. B. Bystrica: UMB ISBN 978-80-8055-899-4

FERENCOVÁ, J., KOSTURKOVÁ, M. 2020. *Kapitoly z didaktiky: od učenia sa k vyučovaniu*. 1. vyd. Prešov: Rokus, 2020. 254 s. ISBN 978-80-89510-92-4.

GABRHELOVÁ, L.; PASTERÁKOVÁ, L. 2016. *The intersections of education and management*. Karlsruhe: Ste-Con, 2016. ISBN 978-3-945862-07-0.

Kol. aut. : 1999 *Budoucí učitele na souvislé praxi*. Brno: Paido, ISBN 80-85931-56-7

KOSTURKOVÁ, M. 2019. *Teaching Slovak language and literature in the 1st grade of grammar schools: the verification of the development of critical thinking of pupils*. In: *Journal of Language and Cultural Education*. ISSN 1339-4045. ISSN 1339-4584. Roč. 7, č. 2 (2019), s. 173-187.

Kosturková, M., Ferencová, J. 2019. *Stratégie rozvoja kritického myslenia : kritické argumentovanie, debatovanie, písanie a organizovanie poznatkov*. 1. vyd.- Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2019. 236 s. ISBN 978-80-571-0049-2. ISBN 978-80-571-0050-8.

Kyriacou, Ch. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-434-2.

Mihálik, I. 1987 *Analýza vyučovacej hodiny*. Bratislava: SPN

Pasternáková, L. 2018. *Inovace v oblasti manažmentu školy*. In: *Proměny edukačních situací a jejich konceptualizace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. ISBN 978-80-7603-006-0. S. 20-28.

Rys, S. 1977 Hospitace v pedagogické praxi. Praha SPN

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský jazyk*

Poznámky: *povinný predmet*

Štandardná záťaž študenta: 90 hod.

60 hod. (4 hodiny náčuvy, 20 hodín výstupy, 20 hodín rozborov výstupov, 16 hodín asistentská činnosť a mimoškolská a mimotriedna činnosť)

30 hodín individuálna príprava

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: zápočet

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: *Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: *1.10.2024*

Schválil: *Doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: *Prešovská univerzita v Prešove*

Fakulta/pracovisko: *Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín*

Kód predmetu: *9UROS/SYNRJ/24*

Názov predmetu: *Syntax rómskeho jazyka*

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- *prednáška, seminár*
- *1/1- týždenne*
- *metóda kombinovaná*

Počet kreditov: *3*

Odporúčaný semester štúdia: *2.*

Stupeň vysokoškolského štúdia: *2.*

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Účasť na seminároch je povinná.

Plnenie priebežných domácich заданий.

Vypracovanie seminárnej práce.

Krátke písomné práce počas semestra.

Percentuálne zastúpenie jednotlivých úloh na celkovom hodnotení študentov:

(1) priebežné domáce zadania: 20%,

(2)vypracovanie seminárnej práce: 30%,

(3)krátke písomné práce počas semestra: 50%

Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A,B,C,D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.

Výsledky vzdelávania:

Vedomosti

Študent dokáže charakterizovať fungovanie systému vetných členov, spôsoby vyjadrovania vetotvorných vetných členov (predikatívneho jadra) a spôsoby vyjadrovania vedľajších vetných členov. Študent vie identifikovať najtypickejšie vlastnosti syntaktickej a sémantickej štruktúry vety a má základné informácie o štruktúrálnej a sémantickej syntaxi. Študent vie rozlišovať jednoduché vety dvojčlenné a jednočlenné.

Zručnosti

Študent vie rozlišovať syntagmy, ich typy a formálne prostriedky spájania slov do syntagiem. Študent dokáže prakticky členiť súvislé texty na jednoduché vety a súvetia. Študent vie tvoriť vety a syntagmy podľa zadania.

Kompetencie

Študent prejavuje analytické myslenie v komunikačných situáciách. Študent dokáže prezentovať a argumentovať osvojené vedomosti a zručnosti v odbornej diskusii. Študent rozvíja svoje kompetencie samostatným štúdiom.

Stručná osnova predmetu:

Predmet syntaxe, syntaktické spojenia a spôsoby ich vyjadrovania.

Syntagma a jej typy.

Veta ako základná syntaktická jednotka.

Jednoduché vety dvojčlenné a jednočlenné a ich typy.

Vetné členy – hlavné a vedľajšie.

Štruktúrne typy dvojčlenných a jednočlenných viet.

Polopredikatívne konštrukcie.

Modálnosť viet.

Problematika vymedzenia súvetia , jednoduché a zložené súvetie, priradňovacie a podradňovacie súvetie.

Základy sémantickej syntaxe.

Základy textovej syntaxe.

Interpretácia.

Syntax klauzie.

Syntax nominálnej frázy a nominálnej flexie.

Syntax verbálnej frázy a verbálnej flexie.

Výpovedné akty.

Odporúčaná literatúra:

- MATRAS, Y., 2002. *Romani: A linguistic introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- BAKKER, P., 1997. Athematic morphology in Romani: The borrowing of a borrowing pattern. In: Matras, Yaron & Bakker Peter & Hristo Kyuchukov (eds.) *The typology and dialectology of Romani*. Amsterdam: John Benjamins. s. 1–21.
- BORETZKY, N., 1989. Zum Interferenzverhalten des Romani. (Verbreitete und ungewöhnliche Phänomene). *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* zv. 42, s. 357–374.
- BORETZKY, N., 1992. Zum Erbwortschatz des Romani. *Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung* zv. 45, s. 227–251.
- BORETZKY, N., 1996. The “new infinitive” in Romani. *Journal of the Gypsy Lore Society, Fifth Series*, zv. 6, s. 1–51.
- BORETZKY, N., 2007. The differentiation of the Romani dialects. *Sprachtypologie und Universalienforschung (STUF)* zv. 60, s. 314–336.
- BORETZKY, N., a BIRGIT I., 2004. *Kommentierter Dialektatlas des Romani*. Wiesbaden: Harrassowitz.
- ELŠÍK, V., 2000. Romani nominal paradigms: their structure, diversity, and development. In: Elšík, Viktor & Yaron Matras (eds.) *Grammatical relations in Romani: The noun phrase*. Amsterdam: John Benjamins. s. 9–30.
- ELŠÍK, V., 2001. Word-form borrowing in indefinites: Romani evidence. *Sprachtypologie und Universalienforschung* zv. 54, 126–147.
- ELŠÍK, V., 2007. Grammatical borrowing in Hungarian Rumungro. In: Matras, Y., a Sakel, J., (eds.), *Grammatical borrowing in cross-linguistic perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter. s. 261–282.
- ELŠÍK, V., 2009. Loanwords in Selice Romani, an Indo-Aryan language of Slovakia. In: Haspelmath, Martin & Uri Tadmor (eds.) *Loanwords in the world's languages: A comparative handbook*. De Gruyter Mouton. s. 260–303.
- ELŠÍK, V. a YARON M., 2006. *Markedness and language change: The Romani sample*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- ELŠÍK, V. a YARON M., 2009. Modality in Romani. In: Hansen, Björn & Ferdinand de Haan (eds.) *Modals in the languages of Europe: A reference work*. Berlin & New York: Mouton de Gruyter. s. 267–322.
- FRIEDMAN, V., A., 2000. Romani in the Balkan Linguistic League. In: Tzitzilis, Ch. & Symeonidés, Kh. Valkanikē (eds.) *Glossologia: Sygkhronia kai diakhronia – Balkanlinguistik: Synchronie und Diachronie*. Thessaloniki: University of Thessaloniki. 95–105.
- MATRAS, Y., 1994. Structural Balkanisms in Romani. In: Reiter, Norbert, Uwe Hinrichs & Jiřina van Leeuwen-Turnovcová (eds.) *Sprachlicher Standard und Substandard in Südosteuropa und Osteuropa. Beiträge zum Symposium vom 12.-16. Oktober 1992 in Berlin*. Wiesbaden: Harrassowitz. s. 195–210.
- MATRAS, Y., 2001. Tense, aspect, and modality categories in Romani. *Sprachtypologie und Universalienforschung* zv. 53, s. 162–180.
- MATRAS, Y., 2005. The classification of Romani dialects: A geographic-historical perspective. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 7–26.
- SCHRAMMEL, B., 2005. Borrowed verbal particles and prefixes in Romani: A comparative approach. In: Halwachs, Dieter, Barbara Schrammel & Gerd Ambrosch. *General and applied Romani linguistics*. Munich: Lincom Europa. s. 99–113.

RÁCOVÁ A. a HVORECKÝ J., 2006. *Syntax slovenskej karpatskej rómčiny*. Bratislava: IRIS.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, rómsky, čiastočne anglický

Poznámky: povinný predmet, profilový predmet

Štandardná záťaž študenta: 90 hodín

- priama výučba: 26 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.

- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci: doc. Anna Orsós, PhD.; Mgr. Lenka Goroľová

Dátum poslednej zmeny: 01.10. 2024

Schválil: doc. Anna Orsós, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove

Fakulta/pracovisko: Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín

Kód predmetu: 9UROS/SZSZP/24

Názov predmetu: Špecifiká vyučovania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:

- prednáška/seminár
- 1/1 týždenne – denné štúdium
- metóda kombinovaná

Počet kreditov: 3

Odporúčaný semester štúdia: 1.

Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.

Podmieňujúce predmety:

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Priebežné hodnotenie počas semestra. Spracovanie a prezentácia seminárnej práce (max. 40 bodov - 40%). Za priebežný vedomostný test môže študent získať max. 40 bodov (20%). Za aktívnu účasť a dochádzku môže získať max. 20 bodov (20%). Celkovo môže študent získať max. 100 bodov (100%).

Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).

Výsledky vzdelávania:**Vedomosti:**

Študent vie vysvetliť determináciu školského úspechu sociálnym pôvodom žiaka. Vie zadefinovať kritériá sociálneho znevýhodnenia podľa školskej legislatívy. Vie pomenovať základné charakteristiky socializácie a výchovy v sociálne znevýhodnenom prostredí. Pozná a dokáže vymenovať hlavné problémy a príčiny problémov v školskom vzdelávaní detí zo SZP. Pozná základné vývojové medzníky vzdelávacej politiky vo vzťahu k Rómom na území SR a bývalého Československa. Študent dokáže zdôvodniť nižšiu školskú úspešnosť detí zo SZP v kontexte ich životnej situácie a historických súvislostí edukácie Rómov.

Zručnosti:

Vie argumentovať potrebu inkluzívneho vzdelávania v odbornej diskusii. Je schopný samostatne selektovať poznatky z predmetnej oblasti a spracovať ich v podobe seminárnej práce podľa vopred stanovených kritérií. Dokáže identifikovať špecifické sociálne a kultúrne charakteristiky v správaní a učení sa žiakov zo SZP. Dokáže spracovať, prezentovať a obhájiť vlastnú seminárnu prácu.

Kompetencie

V prípade pôsobenia v etnicky zmiešanej triede má kompetenciu efektívne organizovať spoluprácu žiakov na spoločných edukačných aktivitách. Je kompetentný efektívne komunikovať s rodičmi žiakov zo SZP. Prejavuje potrebu vlastného sebarozvoja v podobe úprimného záujmu o individuálne biografie žiakov zo SZP s cieľom individualizácie vyučovania. Vzhľadom k získaným vedomostiam a zručnostiam, je kompetentný zaujať odborné stanoviská a uskutočniť rozhodnutia smerujúce k zvyšovaniu kvality výučby žiakov zo SZP.

Stručná osnova predmetu:

Sociálne nerovnosti vo vzdelávaní – otázky vplyvu sociálneho pôvodu na školské vzdelávanie. Charakteristiky pojmu sociálne znevýhodnené prostredie (SZP).

Rómska rodina zo sociálne znevýhodneného prostredia. Špecifiká výchovy a socializácie detí zo SZP.

Determinanty nižšej školskej úspešnosti detí zo SZP.

Špecifické charakteristiky rómskych žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Vybrané problémy školského vzdelávania rómskych detí v predprimárnej a primárnej edukácii.

Problematika motivácie k vzdelávaniu a motivácie vo vyučovaní u žiakov zo SZP.

Diagnostika a zaraďovanie rómskych žiakov do edukačného procesu.

Hodnota vzdelania u Rómov v kontexte sociálneho vylúčenia.

Inkluzívne vzdelávanie – možnosti a limity v slovenskom školstve.

Metódy a formy vyučovania žiakov zo SZP.

Odporúčaná literatúra:

BOMBA, L. a ZEMANČÍKOVÁ, V., 2011. Vplyv socioekonomického statusu rodiny na prospech žiaka v škole – súčasný stav na Liptove. In: Pedagogika.sk. [online]. Roč. 2, č. 3, s. 145-171.

BRÜGGEMANN, C., 2012. *Roma Education in Comparative Perspective. Analysis of the UNDP/World Bank/EC Regional Roma Survey 2011. Roma Inclusion Working Papers. [online]. Bratislava: UNDP.*

FILADELFIOVÁ, J. et al., 2012. *Správa o životných podmienkach rómskych domácností na Slovensku 2010. Bratislava: Regionálne centrum Rozvojového programu OSN pre Európu a Spoločenstvo nezávislých štátov.*

FREIRE, P., 2000. *Pedagogy of the oppressed. New York: Continuum.*

HORŇÁK, L., 2005. *Rómsky žiak v škole. Prešov: PF PU.*

HORVÁTHOVÁ, E., 1964. *Cigáni na Slovensku. Bratislava: SAV.*

HUTTOVÁ, J. et al., 2012. *Segregácia alebo inklúzia Rómov vo vzdelávaní: Voľba pre školy? Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti.*

KUŠNIERIKOVÁ, N., 2002. *Prístupy k vzdelávaniu Rómov v minulosti. In: M. VAŠEČKA, ed. Čačipen pal o Roma. Súhrnná správa o Rómoch na Slovensku. Bratislava: IVO, s. 679-694.*

LUKÁČ, M., 2015. *Rómovia a vzdelanie. Sociálne a edukačné kontexty. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove.*

MANN, A., B., 1995. *Vybrané kapitoly z dejín Rómov. Bratislava: SPN.*

RAFAEL, V. (ed.), 2011. *Odpovede na otázky (de)segregácie rómskych žiakov vo vzdelávacom systéme na Slovensku. Bratislava: Nadácia otvorenej spoločnosti.*

ŘÍČAN, P., 1998. *S Rómy žít budeme – jde o to jak. Praha: Portál.*

SALNER, A. (ed.), 2004. *Rómske deti v slovenskom školstve. Bratislava: Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť.*

Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030, 2021. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030&subor=403904>

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*
Štandardná záťaž študenta: 90 hodín
- priama výučba: 26 hod.
- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 44 hod.
- samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: *doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 1.10.2024

Schválil: *doc. PhDr. Marek Lukáč, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín</i>	
Kód predmetu: <i>9UROS/TRUTE/24</i>	Názov predmetu: <i>Tvorba rómskeho umeleckého textu</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>prednáška, seminár</i> <i>0/1 týždenne- denné štúdium</i> <i>metóda kombinovaná</i>	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: <i>1.semester, 1. ročník</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 2.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>priebežné hodnotenie</i> <i>Priebežné hodnotenie je zložené z dvoch častí:</i> <i>Vyžaduje sa aktívne zapájanie sa do diskusií na seminároch počas celého semestra a aktívna domáca práca na zadaných úlohách počas semestra– max 50 b., minim. 21 bodov</i> <i>V priebehu semestra študent spracuje a prezentuje seminárnu prácu (50%, maxim. 50 bodov, minim. 21 bodov)</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer aktívnej práce na seminároch, vypracovania domácich заданий, spracovania a prezentovania seminárnej práce.</i> <i>Stupnica hodnotenia: A (100 % – 91 %), B (90 % – 81 %), C (80 % – 71 %), D (70 % – 61 %), E (60 % – 52 %), FX (51 % a menej).</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Vedomosti</i> <i>Študent ovláda základné terminologické inštrumentárium súvisiace s problematikou tvorivého písania; dokáže napísať a vytvoriť rôzne žánre umeleckej i neumeleckej literatúry; vie vysvetliť osobitosti a špecifiká konkrétnych textov.</i> <i>Zručnosti</i> <i>Študent dokáže aktívnym spôsobom aplikovať informácie získané z odbornej literatúry na riešenie praktických úloh v odbore – dokáže analyzovať a vlastnými slovami interpretovať vytvorené texty; vie zvládnuť rôzne techniky tvorby textu; dokáže aplikovať teoretické východiská z literárnej vedy na tvorbu vlastných textov.</i>	

Kompetencie

Študent je kompetentný tvorivo rozvíjať svoj individuálny písateľský štýl a optimalizovať svoje písateľské zručnosti; dokáže uvažovať nad adekvátnym využívaním techník tvorivého písania v didaktickej praxi v priestore vyučovacieho predmetu rómsky jazyk (s integrovanou slohovou zložkou) a literatúra.

Stručná osnova predmetu:

Definícia základných pojmov:

tvorivosť, druhy tvorivosti, kritériá tvorivosti; tvorivé myslenie; tvorivá osobnosť; fantázia; bariéry tvorivosti; motivácia k tvorivosti.

Výklad pojmu tvorivé písanie.

Písanie ako komunikačná zručnosť.

Podstata a princípy tvorivého písania.

Kurzy tvorivého písania.

História tvorivého písania.

Prehľad techník tvorivého písania.

Techniky asociačného písania: zhlukovanie, príbeh z obrázka, voľné písanie, automatické písanie, abecedár.

Písanie ako hra. Textové koláže, aliterácie, deklinácie, lexikón, neznámy jazyk, inzeráty.

Techniky štruktúrovaného písania. Akrostich, kaligram, geometrické básne.

Techniky literárneho písania. Transformácia žánrov, analogické texty, zmena perspektívy.

Špecifické techniky tvorivého písania. Básničková harmonika, chameleón, reštrukturalizácia príbehu, negácia textu. Vybrané tvorivé cvičenia (tvorivé techniky).

Odporúčaná literatúra:

BIELEKOVÁ, K., ZVALENÁ, E., 2012. Tvorivé písanie vo vyučovaní jazyka a slohu (pre nižšie sekundárne vzdelávanie). Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.

DOČEKALOVÁ, M., 2006. Tvůrčí psaní pro každého 2. Naučte se vyprávět příběhy! Jak se píše povídka, novela a román? Praktická cvičení. Praha: Grada.

DOČEKALOVÁ, M., 2009. Tvůrčí psaní pro každého 3: co je televize? Dramatická tvorba: zábavná tvorba. Praha: Grada.

DOČEKALOVÁ, M., 2006. Tvůrčí psaní pro každého jak psát pro noviny a časopisy: jak vymyslet dobrý příběh: praktická cvičení. Praha: Grada.

ECO, U., 2004. Meze interpretace. Praha: Karolinum.

FIŠER, Z., 2001. Tvůrčí psaní. Malá učebnice technik tvůrčího psaní. Brno: Paido.

KLIMOVIČ, M., 2010. Tvorivé písanie v mladšom školskom veku. Prešov: PU v Prešove.

KULKA, T., 2000. Umění a kýč. Praha: Torst.

MIKULA, V., 2000. 5x5 a jiné kritiky. Levice: L. C. A.

Písať tvorivo – učiť (sa) tvorivo. Ed.: V. Eliášová. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2006.

SLANČOVÁ, D., 2004. Praktická stylistika. Prešov: Náuka.

URBAN, J., 1999. Utrpenie mladého poeta. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

VIEWEGH, M., 2005. Lekce tvůrčího psaní. Brno: Petrov.

ZAJAC, P.: Tvorivosť literatúry. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1990. MARUSHIAKOVA, E.,

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenčina, rómčina*

Poznámky: *povinne voliteľný predmet*

Štandardná záťaž študenta: 60 hodín

- priama výučba: 13 hod.

- samostatná práca (príprava na seminár, vypracovanie seminárnej práce): 24 hod.

- práca podľa pokynov vyučujúceho: 23 hod.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: uvádza sa reálny počet hodnotených študentov od zavedenia predmetu po jeho poslednú aktualizáciu

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu hodnotenie A, B, ... FX. Celkový súčet a, b, c, d, e, f je 100. Ak študent v jednom roku získal FX a po ďalšom zapísaní predmetu hodnotenie D, zohľadnia sa obe jeho hodnotenia.

Vyučujúci:

Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univer. doc., garant, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Mgr. Jana Gáborová Křoková, prednášajúci, skúšajúci, cvičiaci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny: *1.10.2024*

Schválil: *Mgr. Alexander Mušinka, Ph.D., univer. doc.*